

Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΡΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α.Μ: 14525
ΔΡΟΣΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ Α.Μ: 14539
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗΣ Δ.

ΜΑΪΟΣ 2014

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
&
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	5
Εισαγωγή	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΦΟΡΟΣ	8
1.1 Η έννοια του φόρου	8
1.2 Οι Διακρίσεις των φόρων	8
1.3 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα άμεσων και έμμεσων φόρων	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Φ.Π.Α	11
2.1 Η έννοια του ΦΠΑ	11
2.2 Αντικείμενο του φόρου	11
2.3 Υποκείμενα στο Φόρο Πρόσωπα	12
2.4 Απαλλασσόμενα από το Φόρο Πρόσωπα.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ	14
3.1 Η έννοια της φοροδιαφυγής.....	14
3.2 Παράγοντες φοροδιαφυγής.....	15
3.3 Που εμφανίζεται η φοροδιαφυγή	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ	18
4.1 Η έννοια της φοροαποφυγής.....	18
4.2 Παράδειγμα φοροαποφυγής.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	19
5.1 Η έννοια της παραοικονομίας.....	19
5.2 Αιτίες ύπαρξης της παραοικονομίας	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΧΕΣΗ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Η ΈΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΟΪΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	23
7.1 Το μέγεθος της παραοικονομίας στην Ελλάδα	23
7.2 Η παραοικονομιά στις ευρωπαϊκές χώρες σε σχέση με την Ελλάδα ...	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ	28
8.1 Φοροδιαφυγή στον τομέα των υγρών καυσίμων	28
8.1.1 Φοροδιαφυγή και λαθρεμπόριο στο πετρέλαιο κίνησης - θέρμανσης	28
8.1.2 Τρόποι αντιμετώπισης για το λαθρεμπόριο του πετρελαίου	29

8.2 Φοροδιαφυγή και λαθρεμπόριο στα ναυτιλιακά καύσιμα.....	30
8.2.1 Η μέθοδος της απάτης στα ναυτιλιακά καύσιμα	31
8.2.2 Τρόποι αντιμετώπισης για την φοροδιαφυγή στα ναυτιλιακά καύσιμα.....	32
8.3 Φοροδιαφυγή στον τομέα των αλκοολούχων ποτών και καπνοβιομηχανικών προϊόντων	33
8.3.1 Φοροδιαφυγή στον τομέα των αλκοολούχων ποτών	33
8.3.2 Μέτρα για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου αλκοολούχων ποτών.....	34
8.4 Φοροδιαφυγή στον τομέα των καπνοβιομηχανικών προϊόντων	35
8.5 Φοροδιαφυγή στον τομέα των ενοικίων	37
8.5.1 Τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου.....	40
8.6 Φοροδιαφυγή στο ΦΠΑ ενδοκοινοτικών συναλλαγών και στην ενδοκοινοτική διακίνηση προϊόντων	41
8.6.2 Τρόποι αντιμετώπισης για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής των ενδοκοινοτικών συναλλαγών.....	47
8.6.3 Τρόποι αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής στον ενδοκοινοτικό ΦΠΑ	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΓΝΩΣΤΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΓΙΑΤΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΟΙΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΑ ΤΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΑΝΘΙΖΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	57
11.1 Η κατάσταση που επικρατεί στις μέρες μας	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΣΕ ΚΛΑΔΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13: Η ΑΝΕΡΓΙΑ & ΟΙ ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΩΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ	61
13.1 Η ανεργία στην Ελλάδα.....	61
13.2 Οι αυξήσεις των φόρων σε σχέση με την φοροδιαφυγή	62
13.3 Η αύξηση οφειλών σε φόρους ως συνέπεια της φοροδιαφυγής	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14: ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ: Η ΕΚΔΟΧΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ Ή ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ;.....	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15: Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	67

15.1 Ο χάρτης της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα	67
15.2 Η Παραβατικότητα ανά περιφέρεια της χώρας	68
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ	
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ	
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	70
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	73

Περίληψη

Στη εργασία αυτή γίνεται προσπάθεια προσέγγισης των θεμάτων της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής. Θα παρουσιαστούν και θα επεξηγηθούν η εννοιολογική ερμηνεία των όρων, καθώς και οι προσδιοριστικοί παράγοντες των φαινομένων αυτών. Επίσης, θα παραθέσουμε τους κλάδους της ελληνικής οικονομίας όπου εντοπίζεται το πρόβλημα, όπως και τους λόγους σύμφωνα με τους οποίους ανθίζει στις μέρες μας η φοροδιαφυγή, παρά τα πολλά μέτρα που έχουν παρθεί. Τέλος, θα αναφερθούμε σε συμπεράσματα που προκύπτουν από την μελέτη των στοιχείων που εξετάστηκαν, ενώ προτείνονται και κάποιοι τρόποι αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας.

Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλες λιγότερο και άλλες περισσότερο, ταλανίζονται από την λεγόμενη οικονομική κρίση. Η κρίση ξεκίνησε από τις αγορές των ΗΠΑ και στη συνέχεια εξαπλώθηκε με γοργό ρυθμό σε όλη την υφήλιο επηρεάζοντας σοβαρά τις παγκόσμιες οικονομίες που συνδέονταν στενά μαζί τους. Η οικονομική κρίση λοιπόν, έχει χαρακτήρα παγκόσμιο και δεν είναι πρόβλημα που αφορά μόνο την χώρα μας, γι' αυτό θα πρέπει να υπάρξει μια συντονισμένη προσπάθεια όλων των χωρών από κοινού για την καταπολέμηση του φαινομένου.

Η κρίση στη Ελλάδα δεν άργησε να έρθει και ο αντίκτυπός της ήταν τεράστιος. Συσσωρευμένα προβλήματα χρόνων που είχαν να κάνουν με την κακοδιαχείριση και κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος, σκάνδαλα φοροδιαφυγής, απάτες και διαφθορά πολιτικών προσώπων και μη, αλλά και έντονα φαινόμενα παραοικονομίας ήταν μονάχα κάποιοι από τους παράγοντες που μεγέθυναν τις αρνητικές επιδράσεις της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας.

Είναι γνωστό ότι τα θέματα της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής αποτελούν βασικό αντικείμενο ενδιαφέροντος της οικονομικής και πολιτικής ζωής της χώρας μας τα τελευταία χρόνια. Είναι γενικά αποδεκτό ότι η φοροδιαφυγή είναι ιδιαίτερα εκτεταμένη στη Ελλάδα. Καθημερινά κυκλοφορούν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ένα σωρό εκτιμήσεων και σχολιασμών για το μέγεθος, τις μορφές και τα αίτια που προκαλούν την φοροδιαφυγή στη χώρα μας. Αν και όλοι σχεδόν, πολιτικοί, επιστήμονες, δημοσιογράφοι καθώς και ο μέσος πολίτης συμφωνούν ότι τα φαινόμενα της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας έχουν πάρει μεγάλες διαστάσεις στο τόπο μας, εν τούτοις ελάχιστες έρευνες έχουν γίνει για τη μέτρηση του μεγέθους και αυτές που έχουν γίνει δεν φαίνεται να είναι και πολύ αξιόπιστες.

Η φοροδιαφυγή είναι ένα φαινόμενο που ειδικά στη Ελλάδα εκλαμβάνεται από τους περισσότερους ως μια αντικοινωνική συμπεριφορά των πολιτών προς το κράτος. Είναι ένα πολύπλοκο και πολυσύνθετο φαινόμενο, το οποίο έχει πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις. Το κράτος αντί να φροντίζει για το συμφέρον όλων των πολιτών, προσπαθεί συνεχώς να προωθεί τα επιμέρους συμφέροντα. Αυτό συνέβαινε στην Ελλάδα από την εποχή της σύστασης του σύγχρονου ελληνικού κράτους όπου η σύγκρουση μεταξύ των πολιτικών οδήγησε στη δολοφονία του Καποδίστρια, ο

οποίος προσπαθούσε να δημιουργήσει ένα ασφαλές κράτος και να συγκροτήσει ένα δίκαιο σύστημα κατανομής φόρων παρόλο τις αντιδράσεις που υπήρχαν.

Και πώς αντιδρούν οι πολίτες σ' αυτή τη συνήθη πρακτική εδώ και δεκαετίες; Εδώ συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του προβληματισμού, με την άρνηση καταβολής φόρων, με πλάγιες μεθόδους εφευρίσκοντας διάφορα τεχνάσματα. Η φοροδιαφυγή στη Ελλάδα αναδεικνύει τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο κράτος και στους πολίτες του. Εντοπίζεται μια έλλειψη εμπιστοσύνης ως προς το κράτος που εκδηλώνεται με διάφορες μορφές οι οποίες θα αναλυθούν παρακάτω.

Οι πολίτες στη συντριπτική πλειονότητά τους πιστεύουν ότι δεν υπάρχει σωστή αξιοποίηση του κοινωνικού συνόλου των εισπραττόμενων φορολογικών εσόδων, όπως επίσης πιστεύουν ότι η διαφθορά συνεχίζει να υπάρχει παρότι έχουν γίνει πολλές προσπάθειες να μειωθεί η σπατάλη του δημοσίου χρήματος. Η άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών έχει ως αποτέλεσμα την φορολογική άνιση επιβάρυνση φυσικών και νομικών προσώπων. Κατά συνέπεια μέσα σε ένα κλίμα αδυναμίας καταπολέμησης της διαφθοράς και παράλληλα γενικής μείωσης των εισοδημάτων των πολιτών, λόγω των συνεχών μέτρων εισπρακτικού χαρακτήρα, η απαίτηση για « ενίσχυση της φορολογικής συνείδησης » καθίσταται ιδιαίτερη δύσκολη από τους πολίτες και φαίνεται πως πολύ δύσκολα θα αλλάξει αυτή η στάση. (Πηγή: Παναγιώτης Β. Κατσαρός, η ευκαιρία που χάθηκε)

Μέσα από αυτή την εργασία, προσπαθήσαμε εξετάζοντας και συλλέγοντας πληροφορίες από διάφορα άρθρα, ιστοσελίδες αλλά και βιβλία, να ενημερωθούμε σχετικά με τα θέματα φοροδιαφυγής και παραοικονομίας που μαστίζουν την χώρα μας και στη συνέχεια να τα παρουσιάσουμε μέσω επιχειρημάτων και διαγραμμάτων για την καλύτερη κατανόηση αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΦΟΡΟΣ

1.1 Η έννοια του φόρου

Το κράτος για να καλύψει τις ανάγκες του και να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του, έχει ανάγκη από οικονομικούς πόρους. Οι οικονομικοί αυτοί πόροι αποτελούν τα έσοδα του κράτους. Τόσο στην αρχαιότητα και τον μεσαίωνα όσο και κατά τη διάρκεια των νεότερων χρόνων, τα έσοδα του δημοσίου προέρχονται κυρίως από τους φόρους.

Συνεπώς, αν θέλαμε να δώσουμε ένα ορισμό για το τι είναι φόρος θα λέγαμε ότι « *φόρος είναι η μεταβίβαση μέρους των εισοδημάτων των ιδιωτών προς το δημόσιο τομέα μέσω της φορολογίας* ».

(πηγή: www.euretirio.com)

1.2 Οι Διακρίσεις των φόρων

- Οι διακρίσεις των φόρων ανάλογα με τη **φορολογική βάση**:
 - I) **Φόροι εισοδήματος** : σύμφωνα με το άρθρο του ΚΦΕ (Ν2238/1994) αντικείμενο του φόρου εισοδήματος είναι το συνολικό καθαρό εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή ορισμένη από το νόμο.
 - II) **Φόρος περιουσίας** : ο φόρος αυτός σχετίζεται με τη κατοχή ή μεταβίβασης περιουσιακού στοιχείου.
 - III) **Φόροι δαπάνης** : οι φόροι αυτοί επιβάλλονται επί των προϊόντων κατανάλωσης. (Φ.Π.Α)

- Διακρίσεις των φόρων σε **άμεσους και έμμεσους φόρους**:
 - I) **Άμεσοι φόροι** είναι αυτοί που επιβαρύνουν ευθέως τις οικονομικές μονάδες. (φόρος εισοδήματος, φόρος απόκτησης περιουσίας)
 - II) **Έμμεσοι φόροι** είναι αυτοί που επιβαρύνουν πλαγίως δηλαδή οι φόροι που επιβάλλονται κατά την διάρκεια των συναλλαγών. (φόροι κατανάλωσης, φόροι στα προϊόντα)

1.3 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα άμεσων και έμμεσων φόρων

- **Πλεονεκτήματα άμεσων φόρων**
 - I) Μέσων των άμεσων φόρων η κυβέρνηση μπορεί να καταπολεμήσει τον πληθωρισμό και τη ύφεση.
 - II) Δικαιολογείται η δραστηριότητα του δημοσίου ως φορέα.
 - III) Μικρό κόστος είσπραξης.
 - IV) Ακριβής γνώσης ποσών από τους φορολογούμενους.

- **Μειονεκτήματα άμεσων φόρων**
 - I) Καθιστούν την φορολογική πολιτική αντιδημοφιλής καθώς η μείωση των εισοδημάτων των πολιτών φέρνει αντιπαλότητα μεταξύ αυτών και του κράτους.
 - II) Δημιουργούν αντικίνητρα στις επιχειρήσεις, λόγω των υψηλών φορολογικών συντελεστών με αποτέλεσμα την αύξηση της φοροδιαφυγής.
 - III) Δεν είναι το ίδιο αποδοτικοί σε σχέση με τους έμμεσους φόρους.

- **Πλεονεκτήματα έμμεσων φόρων**
 - I) Εύκολη είσπραξη.
 - II) Χαμηλό κόστος είσπραξης.
 - III) Φορολόγηση ολόκληρου του πληθυσμού και των τουριστών.
 - IV) Δυσκολότερη φοροδιαφυγή.
 - V) Μεγαλύτερη απόδοση σε σχέση με τους άμεσους.
 - VI) Δεν γίνεται εύκολα ορατό το μέγεθος της φορολογικής επιβάρυνσης από τους πολίτες.

- **Μειονεκτήματα έμμεσων φόρων**

- I) Πλήττουν αδιακρίτως εισοδηματικής τάξης καθώς όλοι αγαράζουν τα αγαθά πρώτης ανάγκης.
- II) Το δημόσιο προκειμένου να εισπράξει γρήγορα και άμεσα τα έσοδα που επιθυμεί, επιβάλλει φόρους στα αγαθά που όλοι οι πολίτες καταναλώνουν.

Από τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών προκύπτει ότι το 35% των φόρων πληρώνεται από το 3% των φορολογούμενων που δηλώνουν μόλις το 15% των συνολικών τους εισοδημάτων.

Στην Ελλάδα, παρά την πληθώρα νόμων και διατάξεων που ισχύουν είναι εντυπωσιακή η διόγκωση του φαινομένου της φοροδιαφυγής. Οι ισχύουσες διατάξεις στη χώρα μας είναι : **Κώδικας Φορολογικού Εισοδήματος** (ν.2238/1994), **Κώδικας Προστιθέμενης Αξίας** (ν.1642/1986 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ν.2859/2000) και **Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών** (ν.4093/2012 και την τροποποίηση ΦΕΚ 229/19-11-12 το υπουργείο οικονομικών προχωρά στη κατάργηση του ΚΒΣ και αντικατάσταση του με το ΚΦΑΣ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Φ.Π.Α

2.1 Η έννοια του ΦΠΑ

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας είναι ο έμμεσος φόρος κατανάλωσης που βαρύνει τον τελικό καταναλωτή των αγαθών ή υπηρεσιών. Γενικά Ο υποκείμενος, κατά την έννοια του άρθρου 3 του Ν 2859/ 2000 , στο Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), δικαιούται να εκπέσει τον ΦΠΑ που επιβάρυνε τις εισροές του (αγορές αγαθών, λήψη υπηρεσιών, γενικά έξοδα κ.λπ.), από τον ΦΠΑ που αναλογεί στις διενεργούμενες από αυτόν πράξεις παράδοσης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών (ΦΠΑ εκροών). Αυτός είναι ο, κατ' αρχήν, ορισμός του ΦΠΑ:

$$\begin{aligned} & \text{ΦΠΑ ΕΚΡΟΩΝ} \\ & - \text{ΦΠΑ ΕΙΣΡΟΩΝ} \\ & = \text{ΦΠΑ ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗ (+)} \quad \text{ή} \\ & \text{ΦΠΑ ΠΡΟΣ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟ (-)} \end{aligned}$$

(πηγή: Σγουρινάκης Νίκος, Μιχελινάκης Βαγγέλης, φόρος προστιθέμενης αξίας:113)

2.2 Αντικείμενο του φόρου

Αντικείμενο του φόρου σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας είναι:

- Η παράδοση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών, εφόσον πραγματοποιείται στο εσωτερικό της χώρας από υποκείμενο στο φόρο που ενεργεί με αυτή την ιδιότητα.(ως « **εσωτερικό της χώρας** » θεωρείται όλη η ελληνική επικράτεια εκτός της περιοχής του Αγίου Όρους).
- Η εισαγωγή αγαθών στο εσωτερικό της χώρας, όπως αυτό ορίζεται από το διεθνές δίκαιο και τους Ελληνικούς νόμους.
- Η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών που πραγματοποιείται από επαχθή αιτία στο εσωτερικό της χώρας από υποκείμενο στο φόρο , ο οποίος ενεργεί με αυτή την ιδιότητα, ή από μη υποκείμενο στο φόρο νομικό πρόσωπο, όταν ο

πωλητής είναι υποκείμενος στο φόρο σε άλλο κράτος μέλος και δεν απαλλάσσεται από το φόρο λόγω ύψους πραγματοποιηθέντος ετήσιου κύκλου εργασιών, σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας του, ούτε υπάγεται στις διατάξεις των παραγράφων 2,3 και 5 του άρθρου 13 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

- Η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών τα οποία υπάγονται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης που πραγματοποιείται από υποκείμενο στο φόρο ή από μη υποκείμενο στο φόρο νομικό πρόσωπο εφόσον τα πρόσωπα αυτά εκπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του Κώδικα Φ.Π.Α.

(πηγή: Σγουρινάκης Νίκος, Μιχελινάκης Βαγγέλης, φόρος προστιθέμενης αξίας:110)

2.3 Υποκείμενα στο Φόρο Πρόσωπα

Στο φόρο υπόκειται:

- Υποκείμενοι στον ΦΠΑ είναι όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ημεδαπά ή αλλοδαπά που ασκούν κατά τρόπο ανεξάρτητο οικονομική δραστηριότητα χωρίς να επηρεάζεται ο τόπος εγκατάστασης ή ο επιδιωκόμενος σκοπός.
- Κάθε πρόσωπο το οποίο πραγματοποιεί περιστασιακά παράδοση ενός καινούργιου μεταφορικού μέσου το οποίο αποστέλεται ή μεταφέρεται προς άλλο κράτος - μέλος.
- Κάθε πρόσωπο το οποίο πραγματοποιεί πράξεις του άρθρου 6 εφόσον ενταχθεί με δήλωση του στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.

Δεν θεωρείται ότι ασκούν οικονομική δραστηριότητα, κατά τρόπο ανεξάρτητο μισθωτοί και λοιπά φυσικά πρόσωπα, τα οποία συνδέονται με τον εργοδότη τους με σύμβαση εργασίας ή οποιαδήποτε άλλη νομική σχέση που δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης με όρους εργασίας ή την αμοιβή που είναι ευθύνη του εργοδότη.

(πηγή: Σγουρινάκης Νίκος, Μιχελινάκης Βαγγέλης, φόρος προστιθέμενης αξίας: 111)

2.4 Απαλλασσόμενα από το Φόρο Πρόσωπα

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, απαλλάσσονται από το φόρο προστιθέμενης αξίας στο εσωτερικό της χώρας:

- η παροχή υπηρεσιών από τα ελληνικά Ταχυδρομεία (**ΕΛΤΑ**) και η παρεπόμενη των υπηρεσιών αυτών παράδοση αγαθών.
- η παροχή υπηρεσιών **νοσοκομειακής περίθαλψης και διάγνωσης**, καθώς και οι στενά συνδεδεμένες με αυτές παροχές υπηρεσιών, που ενεργούνται από πρόσωπα που λειτουργούν νόμιμα.
- οι **παροχές ιατρικής περίθαλψης** οι οποίες πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της άσκησης ιατρικών επαγγελμάτων από ψυχολόγους, μαίες, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, νοσοκόμους και οδοντοτεχνίτες.
- οι εγκαταστάσεις **θεραπευτικών λουτρών και ιαματικών πηγών**.
- τα **ενοίκια και τα ασφάλιστρα και οι ασφαλιστικές εργασίες**, καθώς και οι συναφείς με αυτές εργασίες που παρέχονται από ασφαλειομεσίτες και ασφαλιστικούς πράκτορες.
- η παράδοση **ιδιαίτερων μαθημάτων** όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.
- η παράδοση μαθημάτων που παρέχονται από **εκπαιδευτικούς από δημόσια εκπαιδευτήρια** ή από άλλα πρόσωπα αναγνωρισμένα από την, κατά περίπτωση, αρμόδια αρχή.
- η παροχή υπηρεσιών που συνδέεται στενά με τον **αθλητισμό ή τη σωματική αγωγή**, από νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σε πρόσωπα που ασχολούνται με τον αθλητισμό ή τη σωματική αγωγή.
- όλες οι **τραπεζικές συναλλαγές** και υπηρεσίες που παρέχονται από τις τράπεζες.

(πηγή: Σγουρινάκης Νίκος, Μιχελινάκης Βαγγέλης, φόρος προστιθέμενης αξίας: 264-265).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

3.1 Η έννοια της φοροδιαφυγής

Η φοροδιαφυγή είναι ένα φαινόμενο που διογκώθηκε κατά πολύ τα προηγούμενα χρόνια στη Ελλάδα και δυστυχώς συνεχίζει και στις μέρες μας να προκαλεί πονοκέφαλο στις εκάστοτε κυβερνήσεις.

« Η φοροδιαφυγή είναι η με οποιοδήποτε τρόπο παράνομη απόκρυψη φορολογητέας ύλης ενός φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, με άπώτερο σκοπό τη μείωση ή εξάλειψη της φορολογικής του υποχρέωσης ». (πηγή: http://elg-v.blogspot.gr/2011/05/blog-post_07.html). Αποτελεί σοβαρό έγκλημα, καθώς η απόκρυψη και η μη καταβολή των φόρων, ταυτίζεται με απάτη εις βάρος του δημοσίου.

Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής προϋποθέτει μείωση των δημοσίων δαπανών και φόρων και δεν αντιμετωπίζεται με νέους φόρους, αυστηρότερες ποινικές ή διοικητικές κυρώσεις που θίγουν τα δικαιώματα των φορολογουμένων. Η πελατειακή πολιτική των κυβερνήσεων από το 2009 και μετά να αυξήσουν τους φόρους αντί να μειώσουν τη δημόσια σπατάλη, οδήγησε σε αναλογική αύξηση του φαινομένου της φοροδιαφυγής.

Παρόλα αυτά, τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκαν στο 23,8% για το 2013 από το 21,5% που ήταν το 2009. Η αύξηση όμως αυτή, δεν οφείλεται στο περιορισμό της φοροδιαφυγής αλλά στη αύξηση των φόρων που κλήθηκαν να πληρώσουν οι συνεπείς φορολογούμενοι που μέχρι σήμερα πλήρωναν κανονικά τους φόρους τους. Σε αντίθεση με τους επιτήδειους που φοροδιαφεύγουν.

Το Υπουργείο Οικονομικών, παρόλο τις προσπάθειες της κυβέρνησης να πατάξει την φοροδιαφυγή, φαίνεται πως αδυνατεί να εισπράξει τα πρόστιμα από αυτούς που πρέπει πρώτα από όλους να πληρώσουν, δηλαδή τους φοροφυγάδες. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΥΠ.ΟΙΚ, σε όσους έχουν εντοπιστεί να φοροδιαφεύγουν, τα δικαστήρια έχουν επιδικάσει υπέρ του ελληνικού δημοσίου το ποσό των 17,6 δις ευρώ. Απ' αυτό το αστρονομικό ποσό οι υπηρεσίες του υπουργείου έχουν καταφέρει να εισπράξουν μέχρι στιγμής μόνο το 5,2% του ποσού, δηλαδή 913,4 εκατ. Ευρώ.

3.2 Παράγοντες φοροδιαφυγής

Οι παράγοντες που οδηγούν στη φοροδιαφυγή δεν διαφέρουν από χώρα σε χώρα, απλά διαφοροποιούνται ως προς τον τρόπο και τον βαθμό που αυτοί προσδιορίζουν το μέγεθος και την έκταση του φαινομένου. Ακολουθούν ίσως οι κυριότεροι παράγοντες φοροδιαφυγής σε μια χώρα:

1) **Οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές.** Είναι λογικό πως όσο μεγαλύτερη είναι η φορολογική επιβάρυνση, τόσο μειώνεται το διαθέσιμο εισόδημα των πολιτών, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η τάση για φοροδιαφυγή. Το φαινόμενο αυτό είναι εντονότερο στη υψηλότερη εισοδηματική τάξη πολιτών, όπου το όφελος από την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων είναι μεγαλύτερο.

2) **Η πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος.** Στη χώρα μας, η ύπαρξη πολλών νόμων για το ίδιο πράγμα, αλλά και οι δυσκίνητοι ελεγκτικοί μηχανισμοί λόγω της μη ορθής διάρθρωσης και οργάνωσης του φορολογικού συστήματος, έχει οδηγήσει στη αύξηση των ασυνεπών φορολογούμενων. Συνεπώς, η καλή γνώση του φορολογικού συστήματος θα μειώσει την φοροδιαφυγή.

3) **Η αξιοποίηση των φορολογικών εσόδων.** Όσο περισσότερο ορθολογική και διάφανη είναι η διαχείριση του δημοσίου χρήματος, τόσο μικρότερη θα είναι η και η τάση για φοροδιαφυγή. Οι πολίτες δεν πιστεύουν πως αξιοποιούνται όπως πρέπει τα εισπραττόμενα φορολογικά έσοδα, βλέποντας την διαφθορά που επικρατεί στο δημόσιο τομέα αλλά και παράλληλα την μείωση των εισοδημάτων τους εξαιτίας των συνεχών νέων εισπρακτικών μέτρων. Έτσι, ωθούνται στη απόκρυψη των περιουσιακών τους στοιχείων με μη νόμιμο τρόπο.

4) **Η πιθανότητα εντοπισμού των φοροφυγάδων από τις φορολογικές αρχές.** Η σωστή οργάνωση των φοροεισπρακτικών υπηρεσιών με τη χρήση σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων, θα περιορίσει τη φοροδιαφυγή και θα διευκολύνει τον εντοπισμό των παραβατών. Έτσι, αν αυξηθούν οι φορολογικοί έλεγχοι και δούν οι πολίτες να οδηγούνται στη φυλακή οι φοροφυγάδες, τότε μόνο θα εδραιωθεί η εμπιστοσύνη προς το κράτος και θα αυξηθεί η δήλωση εισοδήματος.

5) **Το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών.** Είναι σημαντικό οι πολίτες μιας χώρας να κατανοήσουν την σπουδαιότητα του λόγου ύπαρξης των φόρων ως μέσω κάλυψης του κόστους παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. Δυστυχώς, στη χώρα μας οι πολίτες δεν έχουν φορολογική συνείδηση καθώς επικρατεί το προσωπικό και όχι το κοινωνικό συμφέρον. Όσο χαμηλότερο είναι το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού

μιας χώρας, τόσο μεγαλύτερη είναι η τάση για φοροδιαφυγή. Γιατί δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν ότι οι φόροι χρησιμοποιούνται για την κάλυψη συλλογικών αναγκών.

6) **Η ίση κατανομή του φορολογικού βάρους.** Όσο οι πολίτες αισθάνονται ότι δεν επικρατεί φορολογική δικαιοσύνη με την μη επιβολή οριζόντιων αλλά κάθετων φορολογικών μέτρων, τόσο θα αυξάνεται το επίπεδο της φοροδιαφυγής.

3.3 Που εμφανίζεται η φοροδιαφυγή

Βασική πηγή χρηματοδότησης ενός κράτους είναι οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι. Η φοροδιαφυγή εντοπίζεται τόσο στους άμεσους φόρους (φόροι εισοδήματος) όσο και στους έμμεσους φόρους (φόροι στα προϊόντα) , με τα υψηλότερα όμως ποσοστά φοροδιαφυγής να εντοπίζονται στους φόρους εισοδήματος. Ειδικότερα, όσον αφορά τους **άμεσους φόρους**, η φοροδιαφυγή εστιάζεται :

- **Ελεύθεροι επαγγελματίες** : σε περιπτώσεις όπου δεν κόβεται απόδειξη παροχής υπηρεσιών ή κόβεται παραστατικό αλλά με μικρότερη από την κανονική αξία.

- **Μισθωτές υπηρεσίες** : σε περιπτώσεις όπου έχουμε μια αδήλωτη εργασία π.χ ιδιαίτερα μαθήματα κατ' οίκον από δάσκαλο.

- **Γεωργικές επιχειρήσεις** : σε περιπτώσεις πώλησης αγροτικών προϊόντων που όμως δεν συνοδεύονται από τα απαραίτητα φορολογικά παραστατικά ή σε περιπτώσεις έκδοσης εικονικών παραστατικών για να έχουν τυχόν επιστροφή ΦΠΑ.

- **Εισοδήματα από ενοίκια** : σε περιπτώσεις μη κατάθεσης του μισθωτηρίου συμβολαίου ή της δήλωσης μικρότερου ποσού ενοικίου από τα εισπραττόμενο ποσό.

- **Εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις** :

- ✓ Σε περιπτώσεις μη έκδοσης παραστατικού ή έκδοσης ανακριβούς φορολογικού στοιχείου, ή έκδοσης και λήψης πλαστών / εικονικών στοιχείων, με σκοπό την αποφυγή καταβολής άμεσων φόρων.

✓ Σε περιπτώσεις που δεν καταβάλλεται ο ΦΠΑ στο τέλος του μήνα (όταν έχω πιστωτικό υπόλοιπο) ή δεν συμψηφίζεται ο ΦΠΑ (όταν έχω χρεωστικό υπόλοιπο).

✓ Σε περιπτώσεις άσκησης παραεμπορίου όπως σε παζάρια, λαϊκές αγορές, πεζοδρόμια κλπ.

✓ Σε τομείς της εμπορικής δραστηριότητας που έχουν σχέση με τον κατασκευαστικό τομέα, τις τουριστικές επιχειρήσεις, τα κέντρα διασκέδασης, offshore εταιρείες κλπ.

Αυξημένα ποσοστά φοροδιαφυγής, εκτός του φόρου εισοδήματος, εντοπίζονται και στους **έμμεσους φόρους** όπως **Ε.Φ.Κ** (Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης), **Φ.Π.Α** (φόρος προστιθέμενης αξίας), **δασμούς και τέλη**. Συγκεκριμένα η φοροδιαφυγή εντοπίζεται :

- Στο τομέα των **υγρών καυσίμων**, είτε με νόθευση καυσίμων είτε με παράνομη εισαγωγή και διακίνηση καυσίμων.

- Στα **καπνοβιομηχανικά προϊόντα**, λόγω της λαθραίας εισαγωγής και διακίνησης καπνού.

- Στα **αλκοολούχα ποτά** που διατίθενται σε επιχειρήσεις όπως μπαρ, ταβέρνες, καφετέριες κλπ και προέρχονται από λαθραία και νοθευμένα ποτά.

- Στις **αγορές και πωλήσεις προϊόντων** χωρίς έκδοση αντίστοιχων παραστατικών ή έκδοση τιμολογίων με ανακριβή στοιχεία.

- Στη **έκδοση και λήψη πλαστών φορολογικών στοιχείων** και καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα τηρούμενα βιβλία.

- Στη **διακίνηση προϊόντων** από χώρες της Ε.Ε με πλαστά παραστατικά ή εμφάνιση συναλλαγών από τρίτες χώρες ως δήθεν **ενδοκοινοτικές**.

Τέλος, φαινόμενα φοροδιαφυγής εντοπίζονται και στην μη απόδοση και άλλων φόρων , όπως είναι η μη υποβολή δήλωσης **Φ.Μ.Υ** (φόρος μισθωτών υπηρεσιών) και στη **φορολογία κεφαλαίων** (φόροι μεταβίβασης ακινήτων, κληρονομιάς, δωρεές, φόροι ακίνητης περιουσίας).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ

4.1 Η έννοια της φοροαποφυγής

Σύμφωνα με το www.el.Wikipedia.org «*Φοροαποφυγή αποκαλείται η εφαρμογή καλά σχεδιασμένων λογιστικών πρακτικών που αποτελούν απόρροια προσεκτικής μελέτης της εμπορικής νομοθεσίας, της φορολογικής πρακτικής, των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, δικαστικών και υπουργικών αποφάσεων με μοναδικό στόχο τη μείωση της φορολογητέας ύλης ενός φυσικού ή νομικού προσώπου. Πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός καλά μελετημένου φορολογικού σχεδιασμού, κατά τον οποίο δημιουργούνται διάφορα σενάρια και εναλλακτικές, μέχρι να προσδιοριστεί ο ελάχιστος δυνατός φόρος, συνήθως στα πλαίσια του νόμου.*»

Πιο απλά, Φοροαποφυγή σημαίνει ότι ο φορολογούμενος με νόμιμες διαδικασίες, πολλές φορές εκμεταλλευόμενος και κενά της νομοθεσίας, κατορθώνει να μειώσει τη φορολογική του υποχρέωση ή να αποφύγει τη καταβολή του οφειλόμενου φόρου του.

Επίσης δεν θα πρέπει να συγχέεται η φοροδιαφυγή με την φοροαποφυγή, καθώς η δεύτερη είναι μια πράξη η οποία συντελείται χωρίς την παραβίαση της νομοθεσίας.

4.2 Παράδειγμα φοροαποφυγής

- A.** Ας υποθέσουμε ότι δεν υπάρχει η εξίσωση του ειδικού φόρου μεταξύ πετρελαίου κίνησης και θέρμανσης (π.χ 41,2 λεπτά/ λίτρο για το κίνησης και 6 λεπτά/ λίτρο για το θέρμανσης) . Αν ένας αγρότης γεμίζει το ρεζερβουάρ του τρακτέρ του με πετρέλαιο θέρμανσης και όχι κίνησης, τότε ο αγρότης πληρώνει λιγότερους φόρους απ' ότι θα πλήρωνε αν χρησιμοποιούσε πετρέλαιο κίνησης.
- B.** Ο νόμος, στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, δίνει την δυνατότητα υποβολής κοινής φορολογικής δήλωσης μεταξύ των δύο συζύγων, αλλά με χωριστό προσδιορισμό του φόρου για τον κάθε σύζυγο. Έτσι, είναι εύκολο ο σύζυγος να μεταβιβάσει στη σύζυγό του εισοδήματα από ορισμένες πηγές για να φορολογηθεί εκείνος με χαμηλότερο οριακό φορολογικό συντελεστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

5.1 Η έννοια της παραοικονομίας

Παρατηρείται μεγάλη σύγχυση στο εννοιολογικό προσδιορισμό του όρου παραοικονομία, εξαιτίας των διαφορετικών συνθηκών σε κάθε κοινωνία, σε κάθε χώρα, σε κάθε θεωρητική προσέγγιση, με αποτέλεσμα ο κάθε ερευνητής να αποδίδει και διαφορετικό ορισμό στο τι είναι η παραοικονομία.

Σε αντίθεση με την φοροδιαφυγή (που όμως στενά συνδέεται με την παραοικονομία) , η παραοικονομία σχετίζεται αποκλειστικά με την τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα.

Σύμφωνα με το (www.euretirio.com) « *παραοικονομία θεωρείται το τμήμα εκείνο της οικονομικής δραστηριότητας , το οποίο ασκείται λαθραία και παράνομα* ». Με άλλα λόγια, η παραοικονομία δημιουργείται όταν εκτελείται μια οικονομική δραστηριότητα ή όταν πληρώνονται μισθοί χωρίς να καταγράφεται πουθενά η συναλλαγή αυτή, με σκοπό την αποφυγή καταβολής φόρου στο κράτος.

Κατά τον Feige (1979) παραοικονομία είναι «...οι οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες δεν δηλώνονται ή δε μετριοούνται από τις υφιστάμενες τεχνικές μέτρησης της οικονομικής δραστηριότητας της οικονομίας», ενώ κατά τον Tanzi (1980) παραοικονομία είναι το τμήμα εκείνο του ΑΕΠ το οποίο δεν μετρείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες επειδή είτε δεν δηλώνεται καθόλου, είτε δηλώνεται μερικώς.

Μια άλλη προσέγγιση, σύμφωνα με τον Schneider (1986) ορίζει ως παραοικονομία τις οικονομικές δραστηριότητες που δημιουργούν προστιθέμενη αξία και κατά συνέπεια θα έπρεπε να περιλαμβάνονται στο εθνικό εισόδημα, ωστόσο όμως δεν καταγράφονται από τις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες μέτρησης.

Ο επικρατέστερος ορισμός θεωρεί ως παραοικονομία το τμήμα εκείνο της οικονομικής δραστηριότητας το οποίο δεν καταγράφεται από τους εθνικούς λογαριασμούς, ενώ κανονικά θα έπρεπε. Πιο συγκεκριμένα ο καθηγητής Παυλόπουλος (1987) ορίζει την παραοικονομία ως «...*το τμήμα εκείνο της οικονομικής δραστηριότητας το οποίο θα έπρεπε να περιλαμβάνεται στο εθνικό προϊόν –αφού δημιουργεί προστιθέμενη αξία, πλην όμως για διάφορους λόγους δεν καθίσταται δυνατό να καταγραφεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες μετρήσεως.*»

Από το ορισμό αυτό είναι σαφές ότι μια δραστηριότητα για να θεωρηθεί παραοικονομική πρέπει:

- Να δημιουργεί προστιθέμενη αξία. Η δημιουργία όμως προστιθέμενης αξίας είναι αναγκαία αλλά όχι και ικανή συνθήκη. Υπάρχουν δραστηριότητες οι οποίες δημιουργούν προστιθέμενη αξία, αλλά δεν καταγράφονται από τους εθνικούς λογαριασμούς και δεν θεωρούνται ότι είναι παραοικονομία, όπως π.χ οι δραστηριότητες της νοικοκυράς.

- Να μην καταγράφεται, είτε λόγω ανεπάρκειας των υπηρεσιών των εθνικών λογαριασμών είτε λόγω ανεπάρκειας των δραστηριοτήτων από τις οικονομικές μονάδες.

5.2 Αιτίες ύπαρξης της παραοικονομίας

Ορισμένες από τις αιτίες του φαινομένου θεωρούνται:

- ❖ Η κρατική γραφειοκρατία.
- ❖ Η υψηλή φορολογική επιβάρυνση (πχ φόροι, διάφορες εισφορές).
- ❖ Η φοροδιαφυγή.
- ❖ Το υψηλό ποσοστό των ελεύθερων επαγγελματιών στην οικονομία, σε σχέση με αυτούς που προσφέρουν εξαρτημένη εργασία.
- ❖ Η επιεικής τιμωρία όσων παρανομούν.
- ❖ Η ύπαρξη βρώμικου χρήματος που μπορεί να προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες, όπως ναρκωτικά, πορνεία, εμπόριο όπλων, κλπ.

Κάθε χώρα παράγει ένα επίπεδο προϊόντος, το λεγόμενο ΑΕΠ (ακαθάριστο εγχώριο προϊόν), το οποίο είναι η συνολική αξία των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών που παρήχθησαν εντός μιας χώρας σε συγκεκριμένη περίοδο (ενός έτους). Το Α.Ε.Π κάθε χώρας καταγράφεται από τις λογιστικές υπηρεσίες του κράτους, που όμως πολλές φορές πέφτουν έξω, καθώς δεν είναι αλάνθαστες και δεν μπορούν να το υπολογίσουν με ακρίβεια.

Ακόμα, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα (εισοδηματίες, καταναλωτές, επιχειρήσεις) προσπαθούν για δικούς τους λόγους να αποκρύψουν προσωπικά στοιχεία που αφορούν στα εισοδήματά τους ή στη κατανάλωσή τους με αποτέλεσμα την αδυναμία καταγραφής του συνολικού προϊόντος της οικονομίας.

Συνεπώς η παραοικονομία στη Ελλάδα εμφανίζεται κυρίως σε:

- ❖ Εισοδήματα που δεν δηλώνονται στις φορολογικές αρχές ενώ αποκτώνται νόμιμα, όπως εισοδήματα από **ιδιαίτερα μαθήματα**.
- ❖ Εισοδήματα από παράνομες δραστηριότητες όπως **λαθρεμπόριο** (ποτών, καυσίμων, τσιγάρων, ναρκωτικών κλπ), **τοκογλυφία, παραεμπόριο** (πλανόδιο εμπόριο από οικονομικούς μετανάστες).
- ❖ Εισοδήματα από δραστηριότητες **εκτός μηχανισμού αγοράς**, όπως προϊόντα που παράγονται από κατ' οίκον εργασία.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, οι υπηρεσίες του κράτους αδυνατούν να καταγράψουν άμεσα το παραγόμενο προϊόν από αυτές τις δραστηριότητες με αποτέλεσμα στη χώρα μας να παρουσιάζεται εντονότερο το φαινόμενο της παραοικονομίας σε σχέση με τις άλλες χώρες των υπόλοιπων κρατών μελών της Ε.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΧΕΣΗ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Συχνά παρατηρείται σύγχυση μεταξύ της έννοιας της φοροδιαφυγής και της έννοιας της παραοικονομίας, κάτι που οδηγεί σε ανακριβή συμπεράσματα. Σχετικά με αυτές τις δύο έννοιες δεν υπάρχει ταύτιση καθώς η παραοικονομία συνήθως συνεπάγεται της φοροδιαφυγής, ιδίως των άμεσων φόρων, αλλά η ύπαρξη φοροδιαφυγής δεν προϋποθέτει πάντοτε την ύπαρξη παραοικονομίας. Η φοροδιαφυγή, συνεπώς είναι το σύνολο και η παραοικονομία υποσύνολο.

Τόσο η παραοικονομία όσο και η φοροδιαφυγή είναι παράνομες πράξεις. Είναι λάθος να ταυτίζονται τα δύο αυτά φαινόμενα, γιατί η φοροδιαφυγή μπορεί να συμβεί και στη νόμιμη οικονομία με τη μη έκδοση π.χ τιμολογίων αγοράς. Ακόμα η φοροδιαφυγή μπορεί να μην συνδέεται με το παραγόμενο προϊόν μιας χώρας δεδομένου ότι παρατηρείται και στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Συνεπώς, η **φοροδιαφυγή** συνδέεται με την « **αδήλωτη οικονομία** » ενώ η **παραοικονομία** με τη « **μαύρη οικονομία** ». Οπότε, όπως πολύ εύστοχα είπε ο Καθηγητής Γ. Αγαπητός « **η παραοικονομία είναι παιδί της φοροδιαφυγής** ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Η ΈΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

7.1 Το μέγεθος της παραοικονομίας στην Ελλάδα

Αν και υπάρχουν διάφορες εκτιμήσεις για το μέγεθος της παραοικονομίας και το ύψος της φοροδιαφυγής στη Ελλάδα, η χώρα μας εμφανίζεται πάντα στις υψηλότερες θέσεις ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. Συγκεκριμένα το 2009 η Ελλάδα πήρε «χρυσό» μετάλλιο στη παραοικονομία καθώς σύμφωνα με μελέτες του διακεκριμένου οικονομολόγου Friedrich Schneider, γνωστό παγκοσμίως για τις μελέτες του πάνω σε θέματα που αφορούν την φοροδιαφυγή και την παραοικονομία, υπολογίζετε πως το μέγεθός της έφτασε στο 25% του ΑΕΠ, δηλ. 65 δις ευρώ με την φοροδιαφυγή να ανέρχεται στα 20 δις περίπου. Ένα χρόνο αργότερα, η παραοικονομία στη Ελλάδα ανήλθε στο 25,4% του ΑΕΠ, ενώ το 2012 σύμφωνα με την μελέτη του ΟΟΣΑ, έφτασε στο 24% δηλ 45 δις ευρώ.

Πιο αναλυτικά, ο μέσος όρος της παραοικονομίας στις 28 χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης κυμάνθηκε σε 22,3% του ΑΕΠ το 2003, μειώθηκε σε 19,3% το 2008, αυξήθηκε σε 19,8% του ΑΕΠ το 2009 και ύστερα έπεσε στο 18,4% του ΑΕΠ το 2012. Διαπιστώνουμε πως από το 2008 που ξεκίνησε η κρίση και μετά, στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης είχαμε μείωση της παραοικονομίας. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η Ελλάδα, όπου το ύψος της παραοικονομίας έχει μείνει στα ίδια ή και λίγο χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το 2008. Αυτό οφείλετε στο γεγονός πως η οικονομία στη Ελλάδα δεν έχει ανακάμψει ακόμα, με αποτέλεσμα οι Έλληνες να προβαίνουν σε παραοικονομικές δραστηριότητες προκειμένου να κερδίσουν επιπλέον χρήματα.

Επιπλέον βλέποντας πως ο μέσος όρος της παραοικονομίας στη Ε.Ε για το 2012 αγγίζει το 18,4%, αντιλαμβανόμαστε πως και τα λεγόμενα μη διεφθαρμένα κράτη της ευρωπαϊκής ένωσης δεν θέλουν ή δεν «μπορούν» να εξαλείψουν πλήρως την παραοικονομία.

Ακόμα λαμβάνοντας υπόψη εκτιμήσεις της ευρωπαϊκής επιτροπής οι εκτιμώμενες συνολικές (άμεσες και έμμεσες) απώλειες φορολογικών εσόδων λόγω φοροδιαφυγής κυμαίνονται από 200 έως 250 εκατ. Ευρώ , δηλαδή από 2 έως 2.25%

του ΑΕΠ της Ε.Ε , εκ των οποίων τα 40 εκατ. Ευρώ οφείλονται σε μη καταβολή Φ.Π.Α. (Επιτροπή οικονομικών και Νομισματικών θεμάτων, 2008)

Country / Year										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Austria	10.8	11	10.3	9.7	9.4	8.1	8.47	8.2	7.9	7.6
Belgium	21.4	20.7	20.1	19.2	18.3	17.5	17.8	17.4	17.1	16.8
Bulgaria	35.9	35.3	34.4	34	32.7	32.1	32.5	32.6	32.3	31.9
Cyprus	28.7	28.3	28.1	27.9	26.5	26	26.5	26.2	26	25.6
Czech Republic	19.5	19.1	18.5	18.1	17	16.6	16.9	16.7	16.4	16.0
Denmark	17.4	17.1	16.5	15.4	14.8	13.9	14.3	14	13.8	13.4
Estonia	30.7	30.8	30.2	29.6	29.5	29	29.6	29.3	28.6	28.2
Finland	17.6	17.2	16.6	15.3	14.5	13.8	14.2	14	13.7	13.3
France	14.7	14.3	13.8	12.4	11.8	11.1	11.6	11.3	11	10.8
Germany	17.1	16.1	15.4	15	14.7	14.2	14.6	13.9	13.7	13.3
Greece	28.2	28.1	27.6	26.2	25.1	24.3	25	25.4	24.3	24.0
Hungary	25	24.7	24.5	24.4	23.7	23	23.5	23.3	22.8	22.5
Ireland	15.4	15.2	14.8	13.4	12.7	12.2	13.1	13	12.8	12.7
Italy	26.1	25.2	24.4	23.2	22.3	21.4	22	21.8	21.2	21.6
Latvia	30.4	30	29.5	29	27.5	26.5	27.1	27.3	26.5	26.1
Lithuania	32	31.7	31.1	30.6	29.7	29.1	29.6	29.7	29.0	28.5
Luxemburg (Grand-Duché)	9.8	9.8	9.9	10	9.4	8.5	8.8	8.4	8.2	8.2
Malta	26.7	26.7	26.9	27.2	26.4	25.8	25.9	26	25.8	25.3
Netherlands	12.7	12.5	12	10.9	10.1	9.6	10.2	10	9.8	9.5
Poland	27.7	27.4	27.1	26.8	26	25.3	25.9	25.4	25	24.4
Portugal	22.2	21.7	21.2	20.1	19.2	18.7	19.5	19.2	19.4	19.4
Romania	33.6	32.5	32.2	31.4	30.2	29.4	29.4	29.8	29.6	29.1
Slovenia	26.7	26.5	26	25.8	24.7	24	24.6	24.3	24.1	23.6
Spain	22.2	21.9	21.3	20.2	19.3	18.4	19.5	19.4	19.2	19.2
Slovakia	18.4	18.2	17.6	17.3	16.8	16	16.8	16.4	16	15.5
Sweden	18.6	18.1	17.5	16.2	15.6	14.9	15.4	15	14.7	14.3
United Kingdom	12.2	12.3	12	11.1	10.6	10.1	10.9	10.7	10.5	10.1
27 EU-Countries / Average	22.3	21.9	21.5	20.8	19.9	19.3	19.8	19.5	19.2	18.4

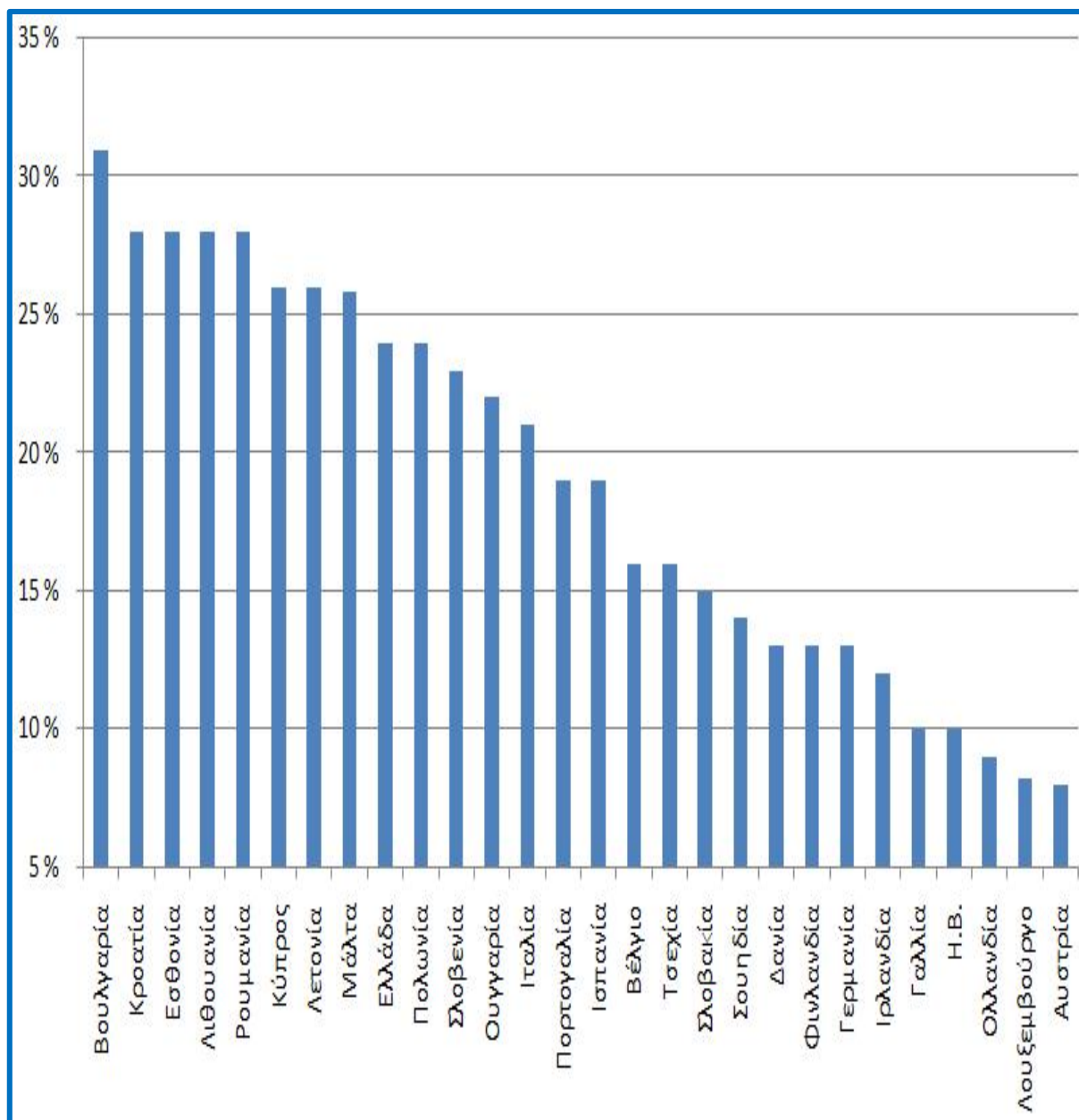
(πηγή: Friedrich Schneider, Δεκέμβριος του 2011)

7.2 Η παραοικονομία στις ευρωπαϊκές χώρες σε σχέση με την Ελλάδα

Ανάμεσα σε 21 χώρες - μέλη του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) η Ελλάδα είναι Πρωταθλήτρια στην παραοικονομία. Αυτό αποκαλύπτουν τα στοιχεία της έρευνας του βρετανικού "Institute of Economic Affairs", σύμφωνα με τα οποία η παραοικονομία στην Ελλάδα το 2012 άγγιξε το 24% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (υπολογίζεται στα 45 δισ. ευρώ). Στην Ελλάδα, το ποσοστό ανασφάλιστων εργαζόμενων αγγίζει το 37,3% και είναι από τα υψηλότερα παγκοσμίως ενώ κατέχει και την πρώτη θέση και στο ποσοστό

παράνομων μεταναστών που εργάζονται στη χώρα (στο 4,4% του συνόλου). Στην δεύτερη θέση βρίσκουμε την ΗΠΑ με 3,2%. (<http://news247.gr/eidiseis/oikonomia>)

Στο παρακάτω γράφημα βλέπουμε το μέγεθος της παραοικονομίας στις χώρες της Ε.Ε (28 χώρες) ως ποσοστό του ΑΕΠ.

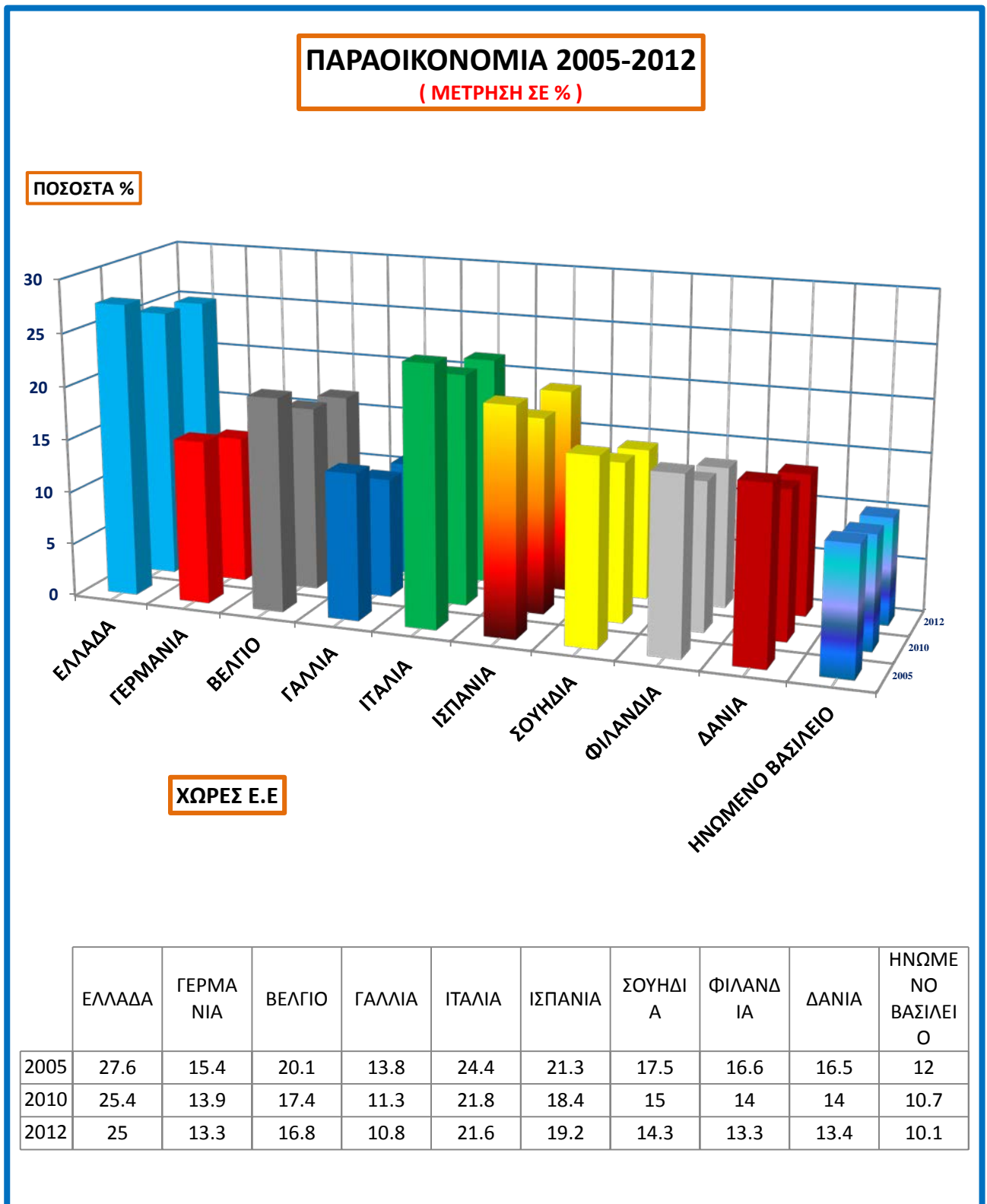

Γενικότερα, η παραοικονομία στις χώρες της Ευρώπης έχει αυξηθεί αισθητά τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της εκτίναξης των φόρων.

Παρακάτω υπάρχουν δυο γραφήματα:

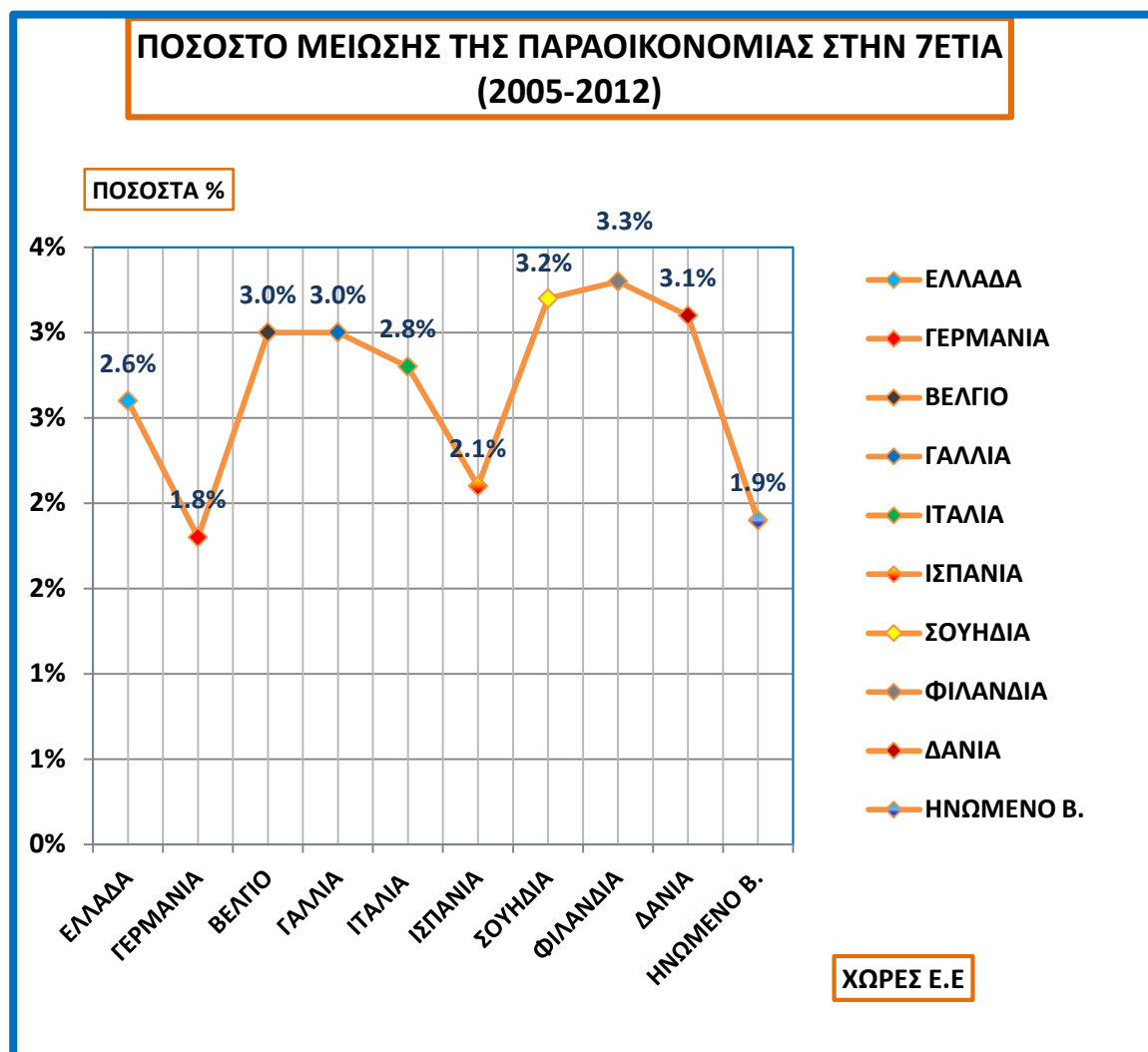
- Η φοροδιαφυγή και η παραοικονομία στην Ελλάδα -
- Κόρρας Κωνσταντίνος - Δρόσος Σταμάτης -

- 1) Η εξέλιξη της παραοικονομίας στις σημαντικότερες χώρες της Ε.Ε το 2005, στη συνέχεια το 2010 και τέλος το 2012.

(πηγή: <http://babushkagr.blogspot.gr>)

2) Το δεύτερο γράφημα αφορά το ποσοστό μείωσης της παραοικονομίας μέσα στην 7ετία 2005-2012. (πηγή: <http://www.koutipandoras.gr>)

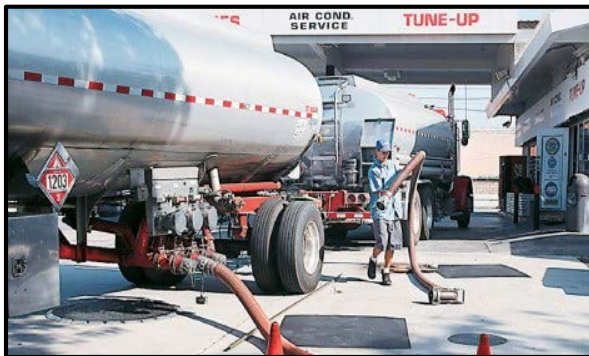
Όπως βλέπουμε μέσα από το 2ο γράφημα από το 2005 έως και το 2012 δεν έχει αυξηθεί αλλά από την άλλη, δεν έχει μειωθεί επίσης, σε καθόλου μεγάλο βαθμό η παραοικονομία στην χώρα μας, παρόλο που σε αυτό το διάστημα τα μέτρα που έχουν παρθεί είναι πολύ περισσότερα από ότι ήταν το 2005.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

8.1 Φοροδιαφυγή στον τομέα των υγρών καυσίμων

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στην τεράστια έκταση που λαμβάνει η φοροδιαφυγή στο τομέα των υγρών καυσίμων. Θα εντοπίσουμε τις πτυχές όπου εντοπίζεται και πηγάζει το φαινόμενο αυτό στα διάφορα είδη καυσίμων όπως βενζίνη, πετρέλαιο κίνησης, πετρέλαιο θέρμανσης, ακτοπλοϊκά και ναυτιλιακά καύσιμα καθώς επίσης θα δούμε και πώς πραγματοποιείται αυτό το φαινόμενο. Τέλος, θα προτείνουμε κάποιους τρόπους αντιμετώπισης σχετικά με την πάταξη του λαθρεμπορίου καυσίμων και της φοροδιαφυγής αυτών.

8.1.1 Φοροδιαφυγή και λαθρεμπόριο στο πετρέλαιο κίνησης - θέρμανσης

Ένα από τα μεγάλα "αγκάθια" σε ότι έχει να κάνει με την φοροδιαφυγή στην χώρα μας είναι αυτό στον τομέα των υγρών καυσίμων το οποίο εδώ και αρκετά χρόνια έχει δημιουργήσει τεράστιο οικονομικό και πολιτικό πλήγμα

στην οικονομία της Ελλάδας. Καταγγελίες για το λαθρεμπόριο καυσίμων τόσο ναυτιλιακών, όσο και για ντίζελ είναι πολλές αλλά ελάχιστες από αυτές ελέγχονται, διασταυρώνονται και προχωρούν. Η διαφθορά τόσο στον κλάδο όσο και στις δημόσιες υπηρεσίες που αλληλοεπιδρούν σε όλα τα στάδια της παραγωγής, εισαγωγής και εμπορίας πετρελαιοειδών είναι τεράστια. Σύμφωνα με τον ΣΕΕΠΕ (Σύνδεσμος Εταιριών Εμπορίας Πετρελαιοειδών Ελλάδος) το σύνολο των εσόδων που χάνει το κράτος φτάνει τα 900 εκατ. ευρώ το χρόνο έως και 1 δισ. ευρώ. Ειδικότερα, από 250 έως 400 εκατ. ευρώ υπολογίζεται η φοροδιαφυγή από τη νόθευση πετρελαίου κίνησης με πετρέλαιο θέρμανσης ή ναυτιλιακά καύσιμα (αποχρωματισμός του πετρελαίου θέρμανσης και η μετατροπή του σε κίνησης, ακόμα και στη Βενζίνη) ενώ μπορεί να φτάσει ακόμα και στα 800 εκατ. ευρώ. Περίπου το 20% του πετρελαίου κίνησης που καταναλώνεται, έχει υποστεί προσμίξεις.

Στον τομέα των βενζινών η συνολική φοροδιαφυγή υπολογίζεται από 300 έως 500 εκατ. ευρώ, καθώς το 2% των καυσίμων διακινείται λαθραία. Όσον αφορά δε τις « πειραγμένες » αντλίες με τα σύγχρονα ηλεκτρονικά συστήματα καταδολίευσης, οι υπολογισμοί του ΣΕΕΠΕ αναφέρουν ότι ο πελάτης χάνει από 6 έως 12 λεπτά ανά λίτρο, στα πρατήρια που χρησιμοποιούν τέτοιες μεθόδους κλοπής των καταναλωτών. (πηγή:<http://www.matrix24.gr>)

8.1.2 Τρόποι αντιμετώπισης για το λαθρεμπόριο του πετρελαίου

Για την πάταξη του λαθρεμπορίου στο πετρέλαιο, τόσο ο ΣΕΕΠΕ όσο και τα διυλιστήρια προτείνουν:

➤ Την μείωση του φόρου στο πετρέλαιο κίνησης κατά 8 λεπτά το λίτρο και την εξίσωση των φόρων με το θέρμανσης, το οποίο προβλέπεται να αυξηθεί στο 1,4 – 1,5 ευρώ το λίτρο, από περίπου 1 ευρώ σήμερα. ενώ περιλαμβάνεται ταυτόχρονα και θέσπιση επιδόματος θέρμανσης ανάλογα με την κοινωνική κατάσταση και τη γεωγραφική προέλευση του πολίτη. Σύμφωνα με την πρόταση, το επίδομα θέρμανσης θα πρέπει να χορηγηθεί τουλάχιστον σε όσους έχουν εισόδημα κάτω από το αφορολόγητο όριο και υπολογίζεται από 34 – 211 εκατ. για το 2012 και 190- 263 εκατ. για το 2013.

➤ Οι εκπρόσωποι των εταιριών επεσήμαναν ότι η αύξηση της τιμής του πετρελαίου θέρμανσης θα οδηγήσει σε νέα μείωση της κατανάλωσης και αναγνώρισαν τα κοινωνικά προβλήματα. Όπως υποστήριξαν όμως, δεν υπάρχει άλλη λύση. Ήδη στη διετία 2009- 2011 λόγω της κρίσης οι πωλήσεις βενζίνης μειώθηκαν κατά 18%, στο πετρέλαιο κίνησης η μείωση είναι 22% και στο θέρμανσης 14%. Ενώ κάνουν λόγο για περαιτέρω μείωση της κατανάλωσης κατά 30- 40% το 2013.

8.2 Φοροδιαφυγή και λαθρεμπόριο στα ναυτιλιακά καύσιμα

Ιδιαίτερη έξαρση σημειώνεται στο λαθρεμπόριο και στη φοροδιαφυγή των ναυτιλιακών πετρελαίων, με το ΣΔΟΕ τον τελευταίο καιρό να έχει αυξήσει τις έρευνες του γύρω από το κύκλωμα της παράνομης αυτής διακίνησης μετά τη σύλληψη 19 ατόμων για συμμετοχή σε κύκλωμα που φέρεται να παρακρατούσε ναυτιλιακό πετρέλαιο.

ναυτιλιακών πετρελαίων, με το ΣΔΟΕ τον τελευταίο καιρό να έχει αυξήσει τις έρευνες του γύρω από το κύκλωμα της παράνομης αυτής διακίνησης μετά τη σύλληψη 19 ατόμων για συμμετοχή σε κύκλωμα που φέρεται να

Το λαθρεμπόριο των καυσίμων στην ναυτιλία είναι δύσκολο να περιοριστεί καθώς υπάρχει ολοκλήρο κύκλωμα και πολλοί μεσάζοντες οι οποίοι διακινούν τα καύσιμα και πολύ συχνά οι έλεγχοι δεν έχουν ουσιαστικό αποτέλεσμα. Στο πεδίο του ναυτιλιακού καυσίμου έχουν γίνει ελάχιστα, όπως και στο αεροπορικό καύσιμο. Οι μέθοδοι που ακολουθούνται από τους « υπεράνω υποψίας » λαθρεμπόρους είναι πολλοί, δυσκολεύοντας έτσι τους ελέγχους. Εφοπλιστές, πληρώματα πλοίων, λιμενικοί, τελωνειακοί υπάλληλοι ακόμα και υπουργοί και βουλευτές εμπλέκονται ενεργά στο δίκτυο παράνομων εισαγωγών και διακίνησης καυσίμων. Το λαθρεμπόριο εκδηλώνεται κυρίως στη θάλασσα όπου οι δυνατότητες είναι απεριόριστες και φορτία μεγάλα. Λαθρεμπόριο εκδηλώνεται και με φορτηγά διεθνών μεταφορών τα οποία βάζουν καύσιμα στα σύνορα από αφορολόγητα πρατήρια και το μεταφέρουν σε άλλα.

Το ίδιο σκηνικό συμβαίνει και με τα αεροπορικά καύσιμα όπου κυβερνήτες και μηχανικοί πλοίων μοιράζοντας με πράκτορες και πρατηριούχους τους διαφυγόντες φόρους για την αγορά καυσίμου το οποίο επαναπροωθείται στην αλυσίδα διανομής,

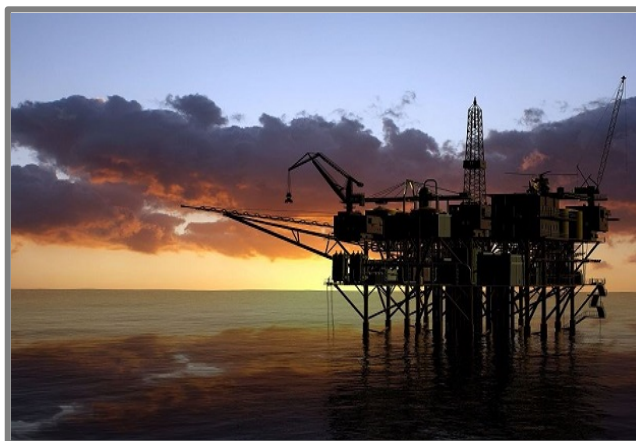
ενώ ο παρακρατηθής φόρος αποδίδεται πίσω. Έτσι η ίδια ποσότητα πετρελαίου πωλείται δυο φορές, ενώ το κύκλωμα επωφελείται και από επιστροφές φόρων όπως ακριβώς συμβαίνει και στα ναυτιλιακά καύσιμα.

(πηγή :<http://www.sofokleousin.gr/archives/157751.html>)

8.2.1 Η μέθοδος της απάτης στα ναυτιλιακά καύσιμα

Σύμφωνα με την naftemporiki.gr οι λαθρέμποροι ναυτιλιακού καυσίμου επωφελούνται αρχικά του συνόλου της φορολογίας, αφού το συγκεκριμένο καύσιμο διατίθεται στα πλοία ατελώς (χωρίς Φ.Π.Α) . Η όλη διαδικασία του λαθρεμπορίου στηρίζεται στα περιβόητα « **σλέπια** », δηλαδή τα μικρά δεξαμενόπλοια που φορτώνουν το ναυτιλιακό καύσιμο από τα διυλιστήρια, παρουσία τελωνειακών, δηλώνοντας ότι οι ποσότητες προορίζονται για τον ανεφοδιασμό των πλοίων.

Παραγγελιοδόχοι που είναι υπεύθυνοι για τον ανεφοδιασμό των πλοίων εμφανίζουν, πολλές φορές εν αγνοία πλοιάρχου και μηχανικού, εικονική αίτηση αγοράς, την οποία καταθέτουν στο τελωνείο. Προμηθεύονται την αναγραφόμενη ποσότητα, αντί όμως αυτή να καταλήξει στο σύνολό της στο πλοίο ένα μεγάλο μέρος ξεφορτώνεται σε βυτία τα οποία τη μεταφέρουν σε παράνομες δεξαμενές. Στο τελωνείο κατατίθεται έγγραφο που βεβαιώνει ότι η ποσότητα παραδόθηκε, χωρίς να είναι δυνατόν να ελεγχθεί από τις αρχές εάν πράγματι παραδόθηκε στον νόμιμο αποδέκτη. Στις δεξαμενές το καύσιμο αποχρωματίζεται και τη χειμερινή περίοδο διατίθεται στην αγορά ως πετρέλαιο θέρμανσης, ενώ τη θερινή ως πετρέλαιο κίνησης μέσω των πρατηρίων με τους λαθρέμπορους να αποκομίζουν τεράστια ποσά από τις παράνομες αυτές συναλλαγές.

8.2.2 Τρόποι αντιμετώπισης για την φοροδιαφυγή στα ναυτιλιακά καύσιμα

Οι ΓΣΕΒΕΕ, ΠΟΠΕΚ έχουν εισηγηθεί ορισμένες τεχνικές λύσεις οι οποίες θα συντελούσαν στον δραστικό περιορισμό του λαθρεμπορίου των υγρών καυσίμων:

➤ **Εγκατάσταση « Μαύρου Κουτιού » στα Σλέπια και λειτουργία συστήματος παρακολούθησης** - Αυτή η συσκευή μπορεί να εγκαθίσταται σε μέρος όπου δεν θα εμποδίζει τον έλεγχο στα δεξαμενόπλοια. Πρόκειται για μια συσκευή χαμηλού κόστους η οποία αποτελείται κυρίως από αισθητήρες και κυκλώματα ελέγχου. Μέσω αυτής της συσκευής θα συλλέγονται και θα αποστέλλονται στα κεντρικά γραφεία της αρμόδιας υπηρεσίας με σκοπό τον εντοπισμό τυχόν παράνομων δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, εάν ένα σκάφος έχει 2 πτώσεις τάσεις, σε ύποπτο μέρος και αυτό επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα μέσα σε μία εβδομάδα, τότε θα υπάρχει η σχετική ειδοποίηση στην αρμόδια υπηρεσία για ύποπτη συμπεριφορά και έλεγχος και παρακολούθηση του ύποπτου σκάφους.

➤ **Εγκατάσταση « Μαύρου Κουτιού » και στα Βυτιοφόρα**- Παρόμοιας λογικής με τα παραπάνω είναι και η εγκατάσταση αυτής της συσκευής στα βυτιοφόρα μιας μεταφορικής εταιρίας καυσίμων. Με τις παραπάνω συσκευές μπορεί να μην γίνεται απευθείας καταγραφή της παράνομης συμπεριφοράς, αλλά δρα ανασταλτικά σε εν δυνάμει παράνομες συμπεριφορές. Επίσης με αυτήν την τεχνολογία μπορεί να γίνει η επαλήθευση των συνθηκών κάτω από τις οποίες συνέβη κάποιο ατύχημα.

➤ **Στην περίπτωση λαθρεμπορίας να επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο** που θα είναι ανάλογο του ύψους του λαθραίου καυσίμου. Το πρόστιμο θα βαρύνει τόσο το σλέπι, όσο και τον έμπορο που διαθέτει την παράνομη δεξαμενή όπως και το πλοίο που συμμετέχει στην εικονική παραλαβή καυσίμων.

➤ Άλλο ένα μέτρο είναι η **άμεση κατάσχεση του σλεπιού** (με την πρώτη παράβαση), σε συνδυασμό με την **αφαίρεση αδείας του ιδιοκτήτη** του, την **δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων** τόσο του ιδιοκτήτη του σλεπιού όσο και του εμπόρου που δέχεται το κλεμμένο καύσιμο στις δεξαμενές του.

➤ **Δημιουργία υπηρεσίας Τελωνείου (πλην του Λιμενικού) με ταχύπλοα**, που θα κάνει ελέγχους κατά βούληση, χωρίς απαραίτητα να υπάρχει εντολή από κεντρικές υπηρεσίες του Τελωνείου, χωρίς προειδοποίηση και όχι σε προκαθορισμένους χρόνους περιορίζοντας τις γραφειοκρατικές διαδικασίες που σχετίζονται με την εποπτεία και τον έλεγχο του κυκλώματος.

8.3 Φοροδιαφυγή στον τομέα των αλκοολούγων ποτών και καπνοβιομηχανικών προϊόντων

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στη φοροδιαφυγή που σημειώνεται τόσο στα καπνοβιομηχανικά προϊόντα όσο και στα αλκοολούχα ποτά σε διάφορους ελληνικούς κλάδους εστίασης καθώς και θα παρουσιάσουμε κάποιους τρόπους αντιμετώπισης ώστε να εξαλειφθεί όσο το δυνατόν περισσότερο το φαινόμενο αυτό και να βελτιωθεί η ποιότητα των ελέγχων σε όλους τους κλάδους.

8.3.1 Φοροδιαφυγή στον τομέα των αλκοολούγων ποτών

Το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στην χώρα μας λόγω των μέτρων λιτότητας που έχουν επιβληθεί στην κοινωνία μας, έχουν επηρεάσει τους καταναλωτές οι οποίοι έχουν μειώσει τόσο τις εξόδους για σκοπούς διασκέδασης όσο και την κατανάλωση. Σύμφωνα με τον IOBE, οι αυξήσεις στις τιμές των αλκοολούγων ποτών, ως αποτέλεσμα διαδοχικών αυξήσεων του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης που επιβάλλεται στα οινοπνευματώδη ποτά (ΕΦΚΟΠ), αλλά και της αύξησης του συντελεστή ΦΠΑ έχει επηρεάσει τον όγκο πωλήσεων αλκοολούγων ποτών ο οποίος διαμορφώθηκε το 2013 στις 49,7 εκατ. φιάλες, μειωμένος κατά περίπου 43% σε σχέση με τις πωλήσεις το 2008 με την μείωση να μην είναι ομοιόμορφη μεταξύ των επιμέρους κατηγοριών των αλκοολούγων και ευρύτερα των οινοπνευματωδών ποτών όπου έχουν πληγεί περισσότερο. Το αποτέλεσμα είναι να ενισχυθούν τα κίνητρα για υποκατάσταση της κατανάλωσης αλκοολούγων ποτών με άλλες κατηγορίες οινοπνευματωδών ενώ η ανταγωνιστικότητα του εγχώριου τουριστικού προϊόντος οδηγεί στην αύξηση διασυνοριακών αγορών αλκοολούγων ποτών από γειτονικές χώρες με χαμηλότερους συντελεστές ΕΦΚΟΠ. Επιπλέον, ενισχύονται τα κίνητρα διεξαγωγής λαθρεμπορίου και νοθείας, με αρνητικές συνέπειες στην ανθρώπινη υγεία, και, παράλληλα, τα κίνητρα για φοροδιαφυγή.

Οι απώλειες από το παράνομο εμπόριο αλκοολούγων ποτών, το οποίο εκτιμάται ότι έχει οξυνθεί μετά την αύξηση του ΕΦΚΟΠ, υπολογίζονται σε 42 εκ.

ευρώ περίπου, λόγω μη καταβολής του ΕΦΚΟΠ, ενώ επιπλέον απώλειες απορρέουν από τη μη καταβολή ΦΠΑ που εκτιμάται ότι επίσης δεν καταβάλλεται σε μεγάλο τμήμα της αγοράς.

Η μελέτη κατέγραψε επίσης τις μεγάλες διαστάσεις που έχει λάβει η παραγωγή και εμπορία του τσίπουρου, πέρα από τα όρια που ορίζονται από το νομικό πλαίσιο των παραγωγών. Οι απώλειες που προκύπτουν από την παράνομη εμπορία του τσίπουρου είναι σημαντικές και υπολογίζονται σε περίπου 55 εκ. ευρώ λόγω μη καταβολής του αντίστοιχου ΕΦΚΟΠ, όπως και του ΦΠΑ.

Η διατήρηση αυτού του φορολογικού πλαισίου για τα αλκοολούχα ποτά, σύμφωνα με τη μελέτη του IOBE, εκτιμάται ότι θα προκαλέσει την τριετία 2014-2016 περαιτέρω απώλειες δημοσίων εσόδων κατά 22 εκ. ευρώ, σε σχέση με το 2012, με επιπλέον υποχώρηση των εσόδων από ΦΠΑ κατά 14 εκ. ευρώ.

(πηγή: <http://www.zougla.gr/money/article/iobe-fori-ke-ifesi-pnigoun-ta-alkolouxa-pota>).

8.3.2 Μέτρα για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου αλκοολούχων ποτών

Συνοψίζοντας, όπως επισημαίνει και ο IOBE στην ιστοσελίδα του, στη καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και ανάπτυξη του κλάδου των αλκοολούχων ποτών μπορεί να συμβάλλουν τα εξής:

- I) Σταδιακή μείωση του συντελεστή ΕΦΚΟΠ.
- II) Εντατικοποίηση των ελέγχων, τόσο στα σύνορα, όσο και στην εγχώρια αγορά:
 - για τον περιορισμό του παράνομου εμπορίου και
 - την ελαχιστοποίηση των κινήτρων για την παράνομη εμπορία του τσίπουρου.
- III) Εξασφάλιση ίσων όρων εμπορίας για τα αποστάγματα (ούζο, τσίπουρο), κοινή φορολόγηση για τα τοπικά αποστάγματα που διοχετεύονται στα κανάλια εμπορίας (π.χ. τσίπουρο διημέρων που παρανόμως διοχετεύονται για εμπορία).
- IV) Έλεγχος για τον τρόπο συσκευασίας και εμπορίας αλκοολούχων ποτών.
- V) Δημιουργία Ομάδας Εργασίας με συμμετοχή των αρμόδιων υπηρεσιών και των επιχειρήσεων του κλάδου για την καταπολέμηση της

νοθείας/λαθρεμπορίου οινοπνευματωδών ποτών και χορηγία ειδικού εξοπλισμού στις ελεγκτικές αρχές για καλύτερη αποτελεσματικότητα στον εντοπισμό παράνομων διακινούμενων φορτιών προϊόντων).

8.4 Φοροδιαφυγή στον τομέα των καπνοβιομηχανικών προϊόντων

Η φοροδιαφυγή στα καπνοβιομηχανικά προϊόντα είναι άλλο ένα τεράστιο ζήτημα για την ελληνική οικονομία και κοινωνία σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του Κέντρου

Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).

Η αβάσταχτη φορολογία, η αύξηση στον ειδικό φόρο κατανάλωσης των βιομηχανοποιημένων καπνών έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του παρεμπορίου τσιγάρων, καπνού η οποία στρέφει όλο και περισσότερους καπνιστές στον λαθραίο καπνό. Αυτό αποδεικνύεται και από έρευνα του ΚΕΠΕ, όπου μεταξύ άλλων επισημαίνει ότι ο βαθμός λειτουργίας της χώρας μας ως διαμετακομιστικό κέντρο λαθραίων τσιγάρων προς άλλες Ευρωπαϊκές χώρες είναι αρκετά μεγάλος. Συγκεκριμένα υπολογίζεται ότι το 70% - 75% των λαθραίων τσιγάρων που εισέρχονται στην Ελλάδα προωθείται στο εξωτερικό. Τα μεγέθη είναι τεράστια αν σκεφτεί κανείς ότι ένα κιλό καπνού στη νόμιμη αγορά πωλείται 200 ευρώ και στην παράνομη 20 ευρώ το κιλό!

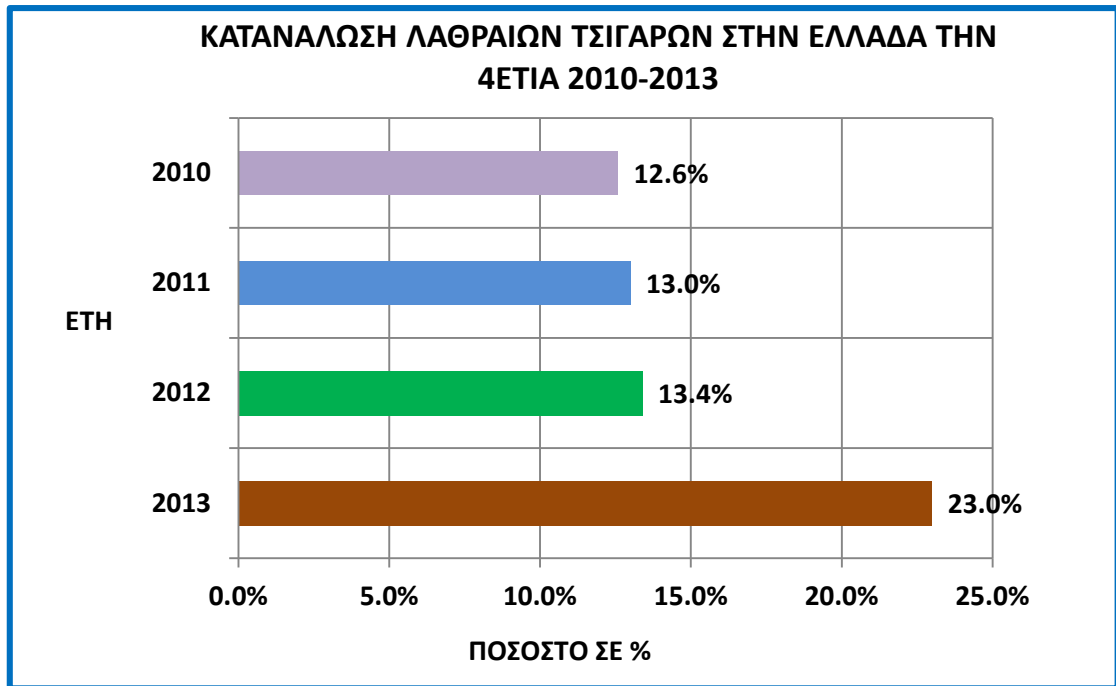

Στοιχεία του ΚΕΠΕ τονίζουν ότι αν και η χώρα μας διαθέτει ίσως τους περισσότερους καπνιστές στην Ευρώπη, τα έσοδα από τον καπνό μειώθηκαν το 2013 σε 2,7 δισ., συγκριτικά με το 2011 που ήταν 3,4 δισ. και το 2012 σε 2,72 δισ. ευρώ.

Το δημόσιο ταμείο εκτιμάται πως χάνει κάθε χρόνο περί το 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Όμως έχει σημασία να παρατηρήσει κάποιος και τις παράπλευρες απώλειες και σε άλλους τομείς της κοινωνίας μας καθώς το 2012, σύμφωνα με στοιχεία του Ελληνικού Συνδέσμου Καπνικών Εταιρειών Ευρώπης, έκλεισαν 3.000 περίπτερα και έμειναν άνεργοι 12.000 άνθρωποι!

(πηγή: <http://www.newsbomb.gr/koinwnia/story/404803/hiliades-theseis-ergasias-hanontai-apo-to-lathremporio-tsigaron>)

Σύμφωνα με πηγές της αγοράς, που επικαλείται στην έρευνα του το ΚΕΠΕ, οι απώλειες θέσεων εργασίας στο λιαν εμπόριο φτάνουν έως και τις 2.000 μόνο για το έτος 2012 ενώ εκτιμάται ότι έχουν δημιουργηθεί τουλάχιστον 4.000 αδήλωτες θέσεις εργασίας στο παραεμπόριο λαθραίων τσιγάρων.

(Πηγή:<http://www.iefimerida.gr/>)

8.5 Φοροδιαφυγή στον τομέα των ενοικίων

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στον τομέα των ενοικίων, ειδικά σε περιπτώσεις μη κατάθεσης του μισθωτηρίου συμβολαίου ή της δήλωσης μικρότερου ποσού ενοικίου από τα εισπραττόμενο ποσό το οποίο έχει αρνητική επίδραση στην

οικονομία, τον τουρισμό και το δημόσιο ταμείο του κράτους καθώς οι επιτήδριοι δεν πληρώνουν ποτέ τους φόρους τους και σημειώνεται έλλειμμα στον κρατικό μηχανισμό. Θα αναφερθούμε ιδιαίτερα σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ιδιοκτητών οι οποίοι νοίκιαζαν ακίνητα χωρίς να δηλώνουν το παραμικρό στην εφορία.

Όπως συμβαίνει σε πολλές περιπτώσεις φοροδιαφυγής έτσι και στα ενοίκια οι ιδιοκτήτες είναι αυτοί που «θησαυρίζουν», καθώς μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, ίσως και μιας μέρας, οι ιδιοκτήτες λάμβανουν αποδοχές πολλών εκατομμυρίων ευρώ.

Επιτήδευοι οι οποίοι ενοικίαζαν σε τουρίστες πολυτελείς εξοχικές κατοικίες χωρίς να δηλώνουν τίποτε στην Εφορία εντόπισε το ΣΔΟΕ μετά από εκτεταμένους ελέγχους που πραγματοποίησε κυρίως σε νησιωτικές περιοχές της χώρας τους καλοκαιρινούς μήνες. Το ΣΔΟΕ διαπίστωσε αδήλωτες βίλλες, μεζονέτες και άλλες πολυτελείς εξοχικές κατοικίες σε Πάρο, Αντίπαρο, Μύκονο και άλλα νησιά της χώρας με τουριστική κίνηση. Τα πανάκριβα αυτά ακίνητα ενοικιάζονταν σε τουρίστες με μεγάλη οικονομική επιφάνεια, χωρίς καμία ενημέρωση των αρμοδίων φορολογικών αρχών, με αποτέλεσμα να αποφεύγουν την φορολόγηση των εισοδημάτων τους.

Οι έλεγχοι που ξεκίνησαν κατόπιν σχετικής εισαγγελικής παραγγελίας, επικεντρώθηκαν στον εντοπισμό των ιδιοκτητών των πολυτελών καταλυμάτων, στο ύψος των δαπανών ανέγερσης, στο εάν υπάρχουν πισίνες και εάν αυτές έχουν δηλωθεί καθώς επίσης και στο πραγματικό ύψος των ενοικίων που εισέπρατταν οι ιδιοκτήτες. Από τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί μέχρι στιγμής, μέσω των ελέγχων που πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένα νησιά της χώρας, όπως η Πάρος, η Αντίπαρος, η Μύκονος και οι Παξοί, η Πάτμος έχει διαπιστωθεί ότι:

- Οι δαπάνες για την κατασκευή των πολυτελών εξοχικών κατοικιών είναι πολλαπλάσιες από αυτές που έχουν δηλωθεί στην Εφορία.
- Τα πολυτελή καταλύματα έχουν ρευματοδοτηθεί ως «μικρές αγροτικές κατοικίες»!
- Τα πολύ μεγάλα ποσά ενοικίων που εισέπρατταν οι ιδιοκτήτες δεν δηλώνονταν στην Εφορία. Σε ορισμένες περιπτώσεις δηλώνονταν ποσά πολύ χαμηλότερα των πραγματικών, ενώ σε άλλες περιπτώσεις δεν δηλώνονταν καθόλου ποσά εισπραχθέντων ενοικίων και οι ενοικιαστές δηλώνονταν ως «φιλοξενούμενοι».

(πηγή:<http://zeronews.gr/index.php/economy>)

Οι έλεγχοι του ΣΔΟΕ έχουν αποκαλύψει και άλλα μέχρι στιγμής στοιχεία:

I) Το κόλπο στήνεται μέσω διαδικτύου. Οι ενοικιάσεις των πολυτελών ακινήτων γίνονται μέσω Ιντερνετ και γραφείων του εξωτερικού τα οποία κλείνουν τις παράνομες και «αόρατες» ενοικιάσεις. Οι ιδιοκτήτες των ακινήτων τα διαφημίζουν στη διεθνή αγορά, αναρτώντας τις αγγελίες ενοικιαστηρίων σε ελληνικές και ξένες ιστοσελίδες.

II) Οι κατοικίες επιφάνειας έως και 600 τ.μ ενοικιάζονται σε ξένους και Έλληνες από 300 έως 10.000 ευρώ την ημέρα.

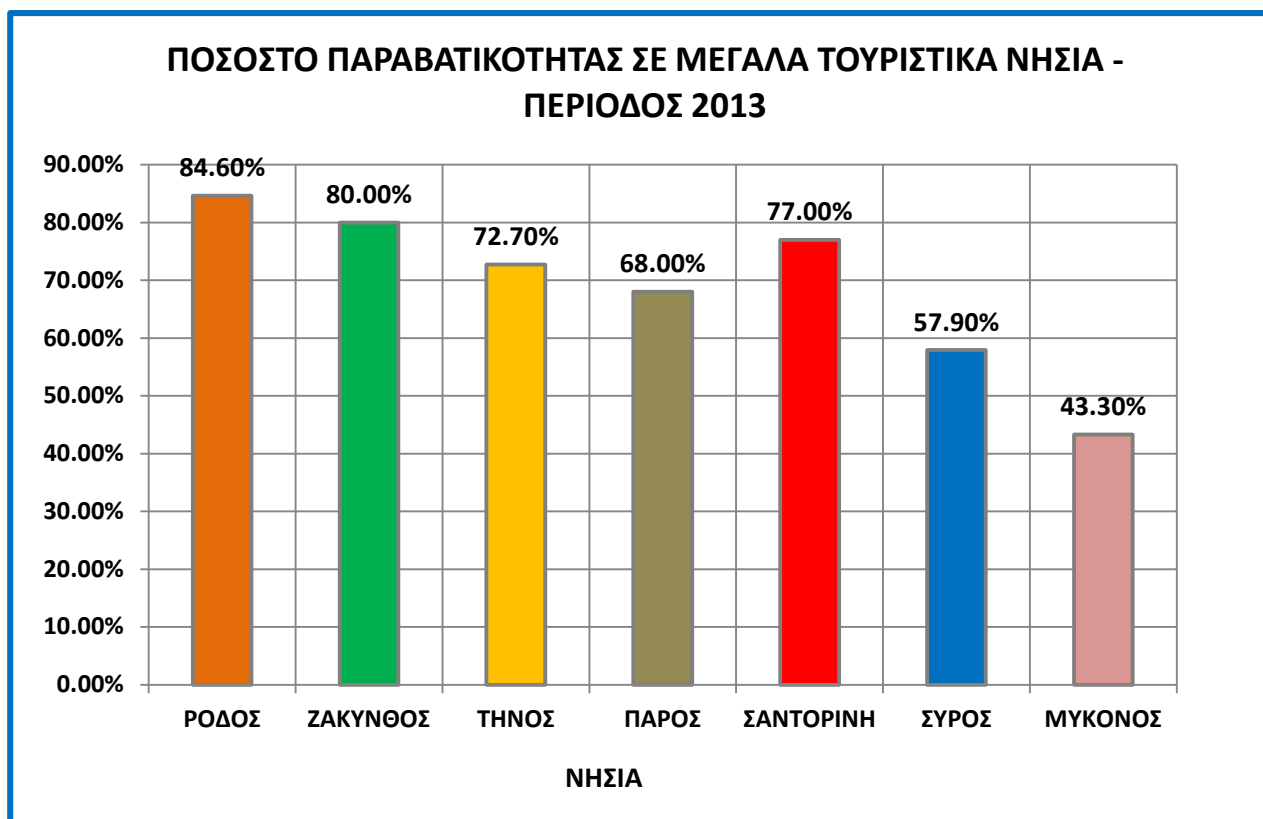
III) Τα καταλύματα ενοικιάζονται χωρίς να έχουν το ειδικό σήμα λειτουργίας του ΕΟΤ, κάτι που δεν γνωρίζουν οι ξένοι ενοικιαστές και χωρίς να εκδίδονται τα νόμιμα παραστατικά.

IV) Οι περισσότερες ενοικιάσεις είναι κυρίως μιας εβδομάδας και παρουσιάζονται ως φιλοξενία. Συνήθως η προκαταβολή του μισθώματος κατατίθεται σε τραπεζικούς λογαριασμούς του εξωτερικού και η εξόφληση με μετρητά κατά την άφιξη στη χώρα μας, χωρίς σε καμία των περιπτώσεων να εκδίδεται απόδειξη. Οι ιδιοκτήτες των πολυτελών κατοικιών καταφέρνουν με τον τρόπο αυτό να αποκτούν σημαντικά εισοδήματα τα οποία δεν δηλώνουν στην εφορία και δεν πληρώνουν ούτε ένα ευρώ φόρο.

V) Δεκάδες βίλες δηλώνονται στην εφορία ότι είναι κενές, δηλαδή δεν κατοικούνται. Όμως οι έλεγχοι του ΣΔΟΕ αποκαλύπτουν μεγάλες καταναλώσεις σε ηλεκτρικό ρεύμα και νερό κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες μέσω των στοιχείων της ΔΕΗ και της ΕΥΔΑΠ.

(πηγή: <http://www.exedra.gr/famprika-me-mayra-enoikia-mega-kolpo-forodiatygis-me-xryses-viles-se-nisia/>)

Το ΣΔΟΕ, κατά την τρέχουσα θερινή περίοδο 2013, έχει εντείνει τους ελέγχους σε τουριστικούς προορισμούς πραγματοποιώντας 1.088 ελέγχους για φοροδιαφυγή και για αδήλωτους εργαζόμενους σε επιχειρήσεις εστίασης, σε επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες σε οργανωμένες παραλίες, σε επιχειρήσεις οργάνωσης θαλασσιών σπορ, ενοικιαζόμενες κατοικίες και ξενοδοχεία. Από τους ελέγχους διαπιστώθηκαν 2.473 παραβάσεις σε 538 επιχειρήσεις. Το ποσοστό παραβατικότητας που προέκυψε από το σύνολο των ελέγχων ανήλθε σε 49,44%. Σε νησιά με μεγάλη τουριστική κίνηση, η παραβατικότητα ήταν μεγάλη όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα:

Σε περιοχές όπως η Πάρος, η Τήνος, η Σαντορίνη, η Ζάκυνθος και η Ρόδος το ποσοστό παραβατικότητας κυμαινόταν από 57% έως και 85% ενώ σημαντικά στοιχεία που προέκυψαν από αυτές τις έρευνες του ΣΔΟΕ είναι ότι:

- 4 στους 10 εργαζόμενους δουλεύουν χωρίς ασφάλιση.
- 1 στους 3 Έλληνες και 1 στους 2 αλλοδαπούς είναι ανασφάλιστοι.
- Η φοροδιαφυγή υπολογίζεται σε εκατομμύρια ευρώ την ημέρα. Τα διαφυγόντα κέρδη για το δημόσιο υπολογίζονται στο ένα δισεκατομμύριο ευρώ.

8.5.1 Τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου

Ένα σωστό μέτρο για την πάταξη του φαινομένου αυτού αφορά τον ΕΟΤ ο οποίος θα πρέπει να απλοποιήσει τις διαδικασίες έκδοσης του ειδικού σήματος προς ενοίκιαση ώστε οι ιδιοκτήτες να μπορούν να εκμισθώνουν τις βίλλες τους με κάθε διαφάνεια όπως γίνεται σε όλη την Ευρώπη (π.χ. Γαλλία). Έτσι και το κράτος θα εισπράττει τους φόρους του, και οι κατασκευαστικές εταιρείες θα τονωθούν, και οι τοπικές οικονομίες θα ωφεληθούν από τα χρήματα που θα αφήνουν οι παραθεριστές (όπως πολυμελείς οικογένειες) που επιλέγουν να μένουν σε ιδιόκτητες βίλλες και δεν

θα υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός μεταξύ των ιδιοκτητών ξενοδοχείων και των ενοικιαστών βιλλών, δωματίων και καταλυμάτων.

8.6 Φοροδιαφυγή στο ΦΠΑ ενδοκοινοτικών συναλλαγών και στην ενδοκοινοτική διακίνηση προϊόντων

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στην άνθηση που σημειώνει η φοροδιαφυγή στον χώρο του ενδοκοινοτικού ΦΠΑ, με τις νέες τάσεις σε αυτές τις απάτες να επικεντρώνονται στον χώρο της ενέργειας, όπως στα μέταλλα και στο φυσικό αέριο. Η δημιουργία της ενιαίας αγοράς το 1993 μεταξύ των Κρατών Μελών της Ε.Ε., η αύξηση των μελών της Ε.Ε., η κατάργηση

των ελέγχων στα Τελωνειακά σύνορα και η απλούστευση των διαδικασιών, επέφερε ραγδαία αύξηση των ενδοκοινοτικών συναλλαγών, γεγονός που διευκόλυνε την φοροδιαφυγή στον τομέα αυτό. Η Ευρωπαϊκή Ένωση για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού και την προστασία των Κρατών Μελών, καθιέρωσε το σύστημα VIES και τις διασταυρώσεις μέσω των υποβαλλόμενων από τις επιχειρήσεις καταστάσεων ενδοκοινοτικών παραδόσεων και αποκτήσεων.

Το υπουργείο Οικονομικών αποκαλύπτει τις επτά πιο «καραμπινάτες» τεχνικές με τις οποίες δρα η φοροδιαφυγή των ενδοκοινοτικών στη χώρα μας με τις περισσότερες μη νόμιμες ενέργειες να εμφανίζονται στον ενδοκοινοτικό Φ.Π.Α. Μεταξύ των μεθόδων που χρησιμοποιούν οι επιτήδαιοι είναι:

- Οι διαδοχικές αγοραπωλησίες ακινήτων σε υψηλό τίμημα,
- Αγορά υπερπολυτελών σκαφών αναψυχής ως επαγγελματικών.
- Οι εικονικές συναλλαγές με τη χρήση θυγατρικών και υπεράκτιων εταιρειών για τη διασφάλιση ρευστότητας μέσω τραπεζικού δανεισμού,
- Η εξαγωγή των αντληθέντων δανειακών κεφαλαίων σε offshore εταιρείες του εξωτερικού.
- Μία μέθοδος αρκετά διάσημη το τελευταίο καιρό είναι οι αιτήσεις για πτώχευση τις οποίες υποβάλλουν προβληματικές εταιρείες με χρέη προς το Δημόσιο, τις Τράπεζες και άλλα πιστωτικά ιδρύματα, οι οποίες, όμως έχουν

φροντίσει να εξάγουν τα εταιρικά τους κεφάλαια σε λογαριασμούς θυγατρικών ή άλλων εταιρειών στο εξωτερικό.

(πηγή: <http://www.efsyn.gr/?p=117683>)

Αναλυτικότερα, οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται είναι οι εξής:

I) Διαδοχικές αγοραπωλησίες ακινήτων σε ασυνήθιστα υψηλό τίμημα.

Συγκεκριμένα σε αυτή την περίπτωση αγοράζεται ακίνητο από τον πραγματικό πωλητή σε τιμή συμβολαίου που είναι υψηλότερη της αντικειμενικής του αξίας. Για την αγορά του χρησιμοποιείται μεσάζων (1ος αγοραστής), ο οποίος ενεργεί για λογαριασμό του δεύτερου (2ου) αγοραστή. Ο μεσάζων (1ος) μεταπωλεί το ακίνητο σχεδόν αμέσως μετά την αγορά στον 2ο αγοραστή έναντι πολλαπλάσιου τιμήματος. Με τον τρόπο αυτό φαίνεται ότι ο 2ος αγοραστής έχει κάνει μεγάλη εκταμίευση, ενώ στην πραγματικότητα τον επιβαρύνει μόνο το τίμημα της 1ης αγοραπωλησίας. Το ποσό αυτό της χρηματικής διαφοράς του τιμήματος κτήσης του ακινήτου αποτελεί μαύρο χρήμα, το οποίο ο 2ος αγοραστής, που είναι νομικό πρόσωπο, μπορεί να το χρησιμοποιήσει για διάφορους νόμιμους ή και παράνομους σκοπούς. Το ίδιο μπορεί να γίνει και από τον μεσάζοντα για να «ξεπλύνει» ο ίδιος χρήματα που έχουν προέλθει από παράνομη δραστηριότητα.

II) Εταιρείες πίεσης (stress companies)

Εταιρείες υψηλής φοροδιαφυγής προκειμένου να αποφύγουν τις νομικές συνέπειες που προκύπτουν από την παραβατική τους συμπεριφορά προβαίνουν στην «εικονική» τους μεταβίβαση σε νέες εταιρείες με μετοχικό κεφάλαιο πολύ μικρότερο από τις υποχρεώσεις των παλαιών εταιρειών. Επιπλέον, προβαίνουν και σε αλλαγή της επωνυμίας τους αλλά και των νόμιμων εκπροσώπων τους ώστε να μην μπορούν να εντοπιστούν για τις παλιές τους παραβάσεις.

III) Αγορά κερδισμένων τυχερών παιχνιδιών ΟΠΑΠ και λαχείων.

Είναι αρκετά συνήθεις οι περιπτώσεις φορολογούμενων φυσικών προσώπων που προμηθεύονται, μέσω υπαλλήλων του ΟΠΑΠ, ιδιοκτητών πρακτορείων ΠΡΟ-ΠΟ και με τη βοήθεια διαφόρων μεσαζόντων, κερδισμένα λαχεία ή δελτία από διάφορα παιχνίδια του ΟΠΑΠ (Στοιχήμα, ΚΙΝΟ, Τζόκερ, Λόττο) από πραγματικούς

τυχερούς με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους για δικαιολόγηση των τεκμηρίων στις φορολογικές τους δηλώσεις, αλλά και εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

IV) Αγορά υπερπολυτελών σκαφών αναψυχής ως επαγγελματικών.

Η αγορά υπερπολυτελών σκαφών αναψυχής, τα οποία εμφανίζονται ως επαγγελματικά για την ενοίκιασή τους για ταξίδια και κρουαζιέρες, μπορεί να δικαιολογήσει τα τεράστια ποσά φοροδιαφυγής, δεδομένου ότι τα επαγγελματικά σκάφη φορολογούνται με ειδικό τρόπο. Οι επιτήδριοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα), όπως έχει διαπιστωθεί, εμφανίζουν εικονικά τιμολόγια και αποδείξεις μεγάλης αξίας για την ενοίκιαση των υπερπολυτελών σκαφών αναψυχής από ιδιώτες. Στην πραγματικότητα όμως τα σκάφη αναψυχής δεν απέπλεαν ποτέ από το λιμάνι και όλες οι ενοικιάσεις ήταν εικονικές.

V) Αιτήσεις προβληματικών εταιρειών για πτώχευση

Εταιρείες με μεγάλα χρέη προς το Δημόσιο και άλλα πιστωτικά ιδρύματα υποβάλλουν στις αρμόδιες αρχές αίτηση ένταξης σε πτωχευτική διαδικασία. Ωστόσο, πριν από την υποβολή της αίτησης για πτώχευση, οι εταιρείες στέλνουν μεγάλα χρηματικά ποσά στο εξωτερικό. Συνήθως, τα κεφάλαια μεταβιβάζονται μέσω εικονικών τιμολογίων παροχής υπηρεσιών σε λογαριασμούς θυγατρικών εταιρειών εξωτερικού ή offshore ελεγχόμενων από τις ίδιες. Το αποτέλεσμα είναι οι ιδιοκτήτες των εταιρειών να υποβάλλουν αρνητικές φορολογικές δηλώσεις και συνεπώς να δηλώνουν αδυναμία εξόφλησης των πιστωτών τους και να επιχειρούν διαγραφή χρεών τους, ενώ οι ίδιοι έχουν χρήματα στο εξωτερικό.

Αποτέλεσμα αυτών είναι μεγάλα ποσά που χρωστά μια επιχείρηση σε ΦΠΑ, δάνεια, τόκους και τέλη να μην πληρώνονται και να χάνονται από το δημόσιο ταμείο της χώρας μας.

VI) Απάτη στον ενδοκοινοτικό ΦΠΑ

Εχουν αναπτυχθεί διάφορες μορφές απάτης στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές με σκοπό τη μη απόδοση του ΦΠΑ ή την παράνομη επιστροφή του. Οι μορφές αυτές είναι γνωστές και καταγεγραμμένες από τις φορολογικές ελεγκτικές αρχές. Οι κυριότερες από αυτές είναι:

- 1) **Οι εικονικές ενδοκοινοτικές παραδόσεις ή η απλή απάτη του αφανούς ή εξαφανισμένου έμπορου,**
- 2) **Η κυκλική απάτη τύπου Carousel,**
- 3) **Η μέθοδος Contra Trading**

Αναλυτικότερα :

- **Η απάτη του εξαφανισμένου εμπόρου (Missing Trader Intra Community)**

Αυτός ο μηχανισμός απάτης λειτουργεί ως εξής:

Ψευδείς ενδοκοινοτικές παραδόσεις εμπορευμάτων σε άλλο Κράτος - Μέλος της Ε.Ε. χωρίς να χρεωθεί ο Φ.Π.Α. στο Τιμολόγιο (όπως άλλωστε προβλέπεται), ενώ στην πραγματικότητα τα εμπορεύματα είτε έχουν πωληθεί στην εσωτερική αγορά και ο Φ.Π.Α. δεν έχει αποδοθεί, είτε έχουν ληφθεί εικονικά τιμολόγια αγορών από την εσωτερική αγορά και στη συνέχεια ζητείται η επιστροφή του Φ.Π.Α. αυτών. Ο υποκείμενος στο ΦΠΑ (έμπορος Α), εγγεγραμμένος στο σύστημα VIES, αγοράζει αγαθά από επιχείρηση άλλου κράτους μέλους χωρίς την καταβολή ΦΠΑ (ενδοκοινοτική απόκτηση – αρχή προορισμού). Στη συνέχεια ο έμπορος Α προβαίνει σε πώληση σε εγχώρια επιχείρηση ή απευθείας στους καταναλωτές (συχνά στη μαύρη αγορά), εισπράττοντας το ΦΠΑ επί των πωλήσεών του, χωρίς να τον αποδίδει στις φορολογικές αρχές, και κατόπιν εξαφανίζεται.

Στις ενδοκοινοτικές παραδόσεις, οι εμπλεκόμενοι σε τέτοιου είδους συναλλαγές επωφελούνται από την καθυστέρηση της Αμοιβαίας Συνδρομής μεταξύ των Κρατών Μελών. Τα εμπορεύματα μπορεί να δηλώνονται ότι παραδίδονται σε άλλο Κράτος - Μέλος (ως ενδοκοινοτική παράδοση με απαλλαγή του Φ.Π.Α.), ενώ αυτά διοχετεύονται στο εσωτερικό της χώρας χωρίς να εκδίδεται φορολογικό στοιχείο και χωρίς να εμφανίζονται τα ακαθάριστα έσοδα τα οποία καμιά φορά είτε δεν καταχωρούνται στα βιβλία και δηλώνονται στις οικείες δηλώσεις, είτε δηλώνονται αλλά με διαφορετική αξία.

Ένας άλλος μηχανισμός απάτης εξαφανισμένου εμπόρου είναι και οι λεγόμενες **επιχειρήσεις "Φοίνικας"**. Με αυτή τη τεχνική επιχειρήσεις οι οποίες είχαν τεθεί σε αδράνεια, αναβιώθηκαν και προχώρησαν σε επαναδραστηριοποίηση με σκοπό την «πραγματοποίηση ενδοκοινοτικών συναλλαγών», τη μη απόδοση Φ.Π.Α. και την έκδοση ή λήψη πλαστών - εικονικών φορολογικών στοιχείων με σκοπό την συγκέντρωση ακαθάριστων ποσών. (<http://www.accountancygreece.gr>) και

(<http://www.forologikanea.gr/pages/display/ekdosi-kai-lipsi-eikonikon-stoixeion-se-sunallages-me-to-eksoteriko/>).

- **Η κυκλική απάτη τύπου Carousel ή κυκλική απάτη**

Σε σχέση με την κυκλική απάτη και τον τρόπο λειτουργίας της, σύμφωνα με το accountancygreece.gr, σημειώνουμε τα εξής :

Έμπορος Α εγγεγραμμένος στα μητρώα Φ.Π.Α. κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης πωλεί φορολογητέα αγαθά σε έμπορο Β εγγεγραμμένο στα μητρώα Φ.Π.Α. άλλου κράτους μέλους. Ο Β θα έπρεπε να δηλώσει την αγορά αυτή ως ενδοκοινοτική απόκτηση και να καταβάλει το Φ.Π.Α. στο δικό του κράτος μέλος και στη συνέχεια, βάσει του ότι σκοπεύει να χρησιμοποιήσει τα αγαθά αυτά για να προβεί σε επακόλουθη φορολογητέα παράδοση, να πιστώσει το ίδιο ποσό ως φόρο επί των εισροών. Συνήθως, αν συμμετέχει στο σύστημα κυκλικής απάτης, δεν κάνει τίποτα από αυτά. Ο Β, πριν γίνει αντιληπτό ότι είναι ή πρόκειται να γίνει εξαφανισμένος έμπορος, πωλεί τα αγαθά σε άλλο έμπορο Γ εγγεγραμμένο στα μητρώα Φ.Π.Α. του δικού του κράτους μέλους, χρεώνοντας και λαμβάνοντας Φ.Π.Α. εξ επαχθούς αιτίας. Εντούτοις, δεν αποδίδει στις φορολογικές αρχές το Φ.Π.Α. αυτόν και εξαφανίζεται. Είναι αυτός που αναφέρεται ως « εξαφανισμένος έμπορος ». Ο Γ (που μπορεί να λειτουργεί εν προκειμένω ως « μεσάζων») πωλεί στη συνέχεια τα αγαθά σε έμπορο καταχωρημένο στα μητρώα Φ.Π.Α. άλλου κράτους μέλους. Το χαρακτηριστικό γνώρισμα της απλούστερης μορφής της απάτης αυτής είναι ότι ο αγοραστής αυτός είναι ο Α, από την κυκλικότητα δε αυτή προέκυψε η ονομασία «κυκλική απάτη». Ο Γ πιστώνει το φόρο επί των εισροών αλλά, επειδή στην πώλησή του προς τον Α εφαρμόζεται μηδενικός συντελεστής στο κράτος μέλος του Γ (ενδοκοινοτική παράδοση), δεν απαιτείται να αποδώσει Φ.Π.Α. επί των εκροών, και δύναται να ζητήσει επιστροφή του Φ.Π.Α. Το αποτέλεσμα είναι ότι, αν η απάτη επιτύχει, ο Β έλαβε, αλλά δεν απέδωσε, το Φ.Π.Α. τον οποίο οι φορολογικές αρχές πρέπει να καταβάλουν στον Γ ως επιστροφή.

Στην πιο **σύνθετη μορφή** της στην περίπτωση αυτή, μπορεί να δραστηριοποιούνται πολλές επιχειρήσεις και να εμφανίζονται στο κύκλωμα πάνω από δύο εξαφανισμένοι έμποροι. Σε αυτή την περίπτωση ο «αφανής ή εξαφανισμένος έμπορος Α» έχει σκοπό να διοχετεύσει τα αγαθά που αγόρασε ενδοκοινοτικά σε άλλη εγχώρια επιχείρηση Β, χρησιμοποιώντας κάποιες εταιρείες ως μεσολαβητές (buffers), με σκοπό την εξαγωγή των αγαθών (ενδοκοινοτική παράδοση) στη χώρα αρχικής

προέλευσης και στον ίδιο αρχικό προμηθευτή. Έτσι τα εμπορεύματα μετακινούνται σε ένα κυκλικό σχήμα, το οποίο επαναλαμβάνεται αρκετές φορές, μέχρι να καταλήξουν στην αγορά. Το αποτέλεσμα είναι σε πολλές περιπτώσεις να ζητείται επιστροφή ΦΠΑ από πολλές εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και έτσι να υπάρχουν πολλαπλάσιες απώλειες από την επιστροφή Φ.Π.Α.

Πέραν των ανωτέρω περιπτώσεων υπάρχουν και επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε κυκλώματα (αντί των εξαφανισμένων εμπορών ή των κλεμμένων Α.Φ.Μ.), οι οποίες δεν καταβάλλουν στο Δημόσιο τον οφειλόμενο Φ.Π.Α. Αγοράζουν αγαθά από την Ε.Ε. με μηδενικό συντελεστή Φ.Π.Α. ως ενδοκοινοτική απόκτηση. Δεν δηλώνουν όμως ενδοκοινοτική απόκτηση και δεν συμψηφίζουν καθόλου Φ.Π.Α. Στη συνέχεια, πωλούν τα αγαθά με ένα πολύ μικρό περιθώριο κέρδους σε άλλους ενδιαμέσους εμπλεκόμενους σε κύκλωμα. Η τελική πώληση των αγαθών πραγματοποιείται από άλλη εμπλεκόμενη στο κύκλωμα επιχείρηση η οποία πωλεί τα ίδια αγαθά σε άλλο Κράτος - Μέλος με μηδενικό συντελεστή Φ.Π.Α. (ενδοκοινοτική παράδοση) ή τα εξάγει σε Τρίτη χώρα και ζητάει επιστροφή του Φ.Π.Α. εισροών. Τα αγαθά αυτά επανέρχονται στην αγορά του πρώτου Κράτους - Μέλους και η κυκλική απάτη αρχίζει εκ νέου. Οι επιχειρήσεις αυτές (**επισφαλείς οφειλέτες**) δημιουργούν ένα τεράστιο χρέος οφειλόμενου Φ.Π.Α. γιατί δεν έχουν φόρο εισροών για να εκπέσουν το Φ.Π.Α. εκροών. Δεν έχουν πόρους για να πληρώσουν το χρέος του και απλά συνεχίζουν τη δράση τους μέχρι να γίνουν αντιληπτοί από τη Φορολογική Αρχή.

- **Η μέθοδος Contra Trading**

Όσον αφορά την απάτη « Contra Trading », η ιστοσελίδα forologikanea.gr αναφέρει ότι πολλές φορές λειτουργεί συνδυαστικά με την απάτη « Carousel », αυτή έγκειται στην πραγματοποίηση εικονικών, ως επί το πλείστον, συναλλαγών μέσα στην ίδια φορολογική περίοδο, ώστε να εξισώνεται ο φόρος εκροών με το φόρο εισροών και να μη δημιουργείται υποχρέωση απόδοσης φόρου. Η δημιουργικότητα ωστόσο των κυκλωμάτων απάτης δεν εξαντλείται στα παραπάνω δύο σχήματα. Τα κυκλώματα αυτά είναι σε θέση να εκμεταλλεύονται ορισμένα οικονομικά τελωνειακά καθεστώτα, όπως αυτό της κοινοτικής διαμετακόμισης, να πλαστογραφούν έγγραφα καταγωγής εμπορευμάτων, να εισάγουν υποτιμολογημένα αγαθά από τρίτες χώρες, ακόμη και να επεκτείνονται στον τομέα των υπηρεσιών, με πρόσφατο παράδειγμα την εκτιμώμενη ζημιά ύψους 5 δισ. ευρώ στην εμπορία ποσοστώσεων δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου.

8.6.2 Τρόποι αντιμετώπισης για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής των ενδοκοινοτικών συναλλαγών

Για την εξάλειψη του φαινομένου αυτού το Υπουργείο Οικονομικών και το ΣΔΟΕ δίνουν έμφαση και προτείνουν:

I) Να πραγματοποιείται συνεχής έλεγχος για να εντοπιστούν περιπτώσεις διαδοχικών αγοραπωλησιών ακινήτων και να ελεγχθεί εάν είναι πραγματικές οι συγκεκριμένες συναλλαγές, ιδίως αν αυτές τελούνται σε πολύ σύντομα χρονικά διαστήματα και επιπλέον να διαπιστωθεί αν υπάρχει πραγματική ροή χρήματος.

II) Να ελέγχονται οι εικονικές συναλλαγές με θυγατρικές εταιρείες του εξωτερικού που σκοπό έχουν την απομείωση των κεφαλαίων.

III) Εντατικοί έλεγχοι σε περιπτώσεις ομίλων επιχειρήσεων με σημαντικό αριθμό θυγατρικών εταιρειών, οι οποίες πραγματοποιούν υπερτιμολογημένες αγοραπωλησίες με τη μητρική εταιρεία του ομίλου τους και παράλληλα εμφανίζουν αυξημένο τραπεζικό ή ομολογιακό δανεισμό. Σε αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να ελέγχεται όλο το κύκλωμα των εσωτερικών και εξωτερικών εταιρικών συναλλαγών καθώς επίσης και να εξετάζονται οι προϋποθέσεις με τις οποίες εταιρείες αποκτούν τραπεζικά δάνεια.

IV) Να ερευνώνται οι περιπτώσεις όπου έχουμε αγορές και ενοικιάσεις σκαφών αναψυχής για να διαπιστώνεται ότι όντως πρόκειται για επαγγελματικό σκάφος για ενοίκιαση καθώς επίσης και να ελέγχεται η φορολογική επιφάνεια και οι υποχρεώσεις του φυσικού προσώπου που διενεργεί αυτή τη συναλλαγή.

8.6.3 Τρόποι αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής στον ενδοκοινοτικό ΦΠΑ

Για να περιοριστούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι απάτες φοροδιαφυγής στον ΦΠΑ ενδοκοινοτικών συναλλαγών (απάτη του αφανούς ή εξαφανισμένου έμπορου, κυκλική απάτη τύπου Carousel και μέθοδος Contra Trading) κρίνονται αναγκαία:

I) Η επαλήθευση του Α.Φ.Μ./Φ.Π.Α. του αλλοδαπού αγοραστή, αν δηλαδή είναι εγγεγραμμένος στο σύστημα VIES στη χώρα του.

II) Ο έλεγχος των ετήσιων ενδοκοινοτικών αποκτήσεων.

III) Η παρακολούθηση επιχειρήσεων με πραγματοποίηση ενδοκοινοτικών συναλλαγών ιδιαιτέρως, ως προς την ορθή απόδοση του Φ.Π.Α. Επίσης η παρακολούθηση ξεχωριστά των επιχειρήσεων κατά το πρώτο διάστημα λειτουργίας τους από την έναρξη των εργασιών τους ή από την ημερομηνία υποβολής δήλωσης για την πραγματοποίηση ενδοκοινοτικών συναλλαγών ή από την ημερομηνία που παύουν να βρίσκονται σε αδράνεια και επαναδραστηριοποιούνται.

IV) Στις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν εξαγωγές σε τρίτες χώρες ή εισαγωγές από τρίτες χώρες εκτός Ε.Ε., να ελέγχεται αν οι υπάρχουσες διασαφήσεις (η κατοχή από την εξαγωγική επιχείρηση του αντιτύπου Ε.Δ.Ε. 3 αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο της εξαγωγής) είναι οι ορθές ή έχουν παραποιηθεί και ζητούνται πληροφορίες με κάθε πρόσφορο τρόπο από το αρμόδιο τελωνείο εισόδου ή εξόδου των εμπορευμάτων.

V) Σε κάθε περίπτωση ενδοκοινοτικών συναλλαγών (παραδόσεων ή αποκτήσεων) ή εισαγωγών ή εξαγωγών από ή προς τρίτη χώρα αντίστοιχα, να ελέγχεται ο τρόπος εξόφλησης κάθε τιμολογίου, αν δηλαδή υπάρχει παραστατικό τράπεζας για την είσπραξη ή την πληρωμή κατά περίπτωση του σχετικού ποσού. Όταν δεν υφίστανται τέτοια παραστατικά και η επιχείρηση ισχυρίζεται ότι η συναλλαγή έγινε με μετρητά, χωρίς τη μεσολάβηση τράπεζας, τότε η υπόθεση θεωρείται ύποπτη και ο έλεγχος της συγκεκριμένης περίπτωσης διενεργείται σε βάθος.

VI) Έλεγχος αν υφίσταται κάθε στοιχείο, από το οποίο αποδεικνύεται η μεταφορά των αγαθών από την Ελλάδα στο άλλο κράτος μέλος.

Ειδικότερα:

➤ **Δελτίο αποστολής και τιμολόγιο πώλησης ή Δελτίο αποστολής – Τιμολόγιο πώλησης**, όπως αυτά προβλέπονται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ. Στα ανωτέρω στοιχεία αναγράφεται εκτός των άλλων υποχρεωτικά και ο Α.Φ.Μ. του αγοραστή.

Αποδεικτικά περί μεταφοράς των αγαθών από την Ελλάδα στο άλλο κράτος μέλος. Όσον αφορά στα αποδεικτικά αυτά, διευκρινίζουμε τα εξής, ανάλογα με τον τρόπο μεταφοράς:

➤ **Μεταφορά με δημοσίας χρήσης μεταφορικά μέσα.** Στην περίπτωση αυτή απαιτείται αντίτυπο της φορτωτικής του μεταφορέα ή του μεταφορικού γραφείου κ.λπ., όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 16 του Κ.Β.Σ. (φορτωτική, CMR, κ.λπ.).

➤ **Μεταφορά με ιδιωτικής χρήσης μεταφορικά μέσα του πωλητή.**

Στην περίπτωση αυτή απαιτούνται:

- I)** Στο Δελτίο αποστολής ή στο Δελτίο αποστολής - Τιμολόγιο, να αναγράφεται και ο αριθμός του Φ.Ι.Χ. αυτοκινήτου, με το οποίο πραγματοποιήθηκε η μεταφορά.
- II)** Φορτωτική ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο του θαλάσσιου μέσου μεταφοράς που εκδίδεται για τη μεταφορά του Φ.Ι.Χ. αυτοκινήτου.
- III)** Βεβαίωση του παραλήπτη, ότι παρέλαβε τα αγαθά.
- IV)** Αποδείξεις διοδίων, τελών διέλευσης ή άλλων επιβαρύνσεων και δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη μεταφορά, τόσο εντός της χώρας, όσο και εκτός αυτής, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο αποδεικνύεται η διέλευση του αυτοκινήτου από τον τόπο φόρτωσης, μέχρι τον τόπο παράδοσης των αγαθών στο άλλο κράτος μέλος.

➤ **Μεταφορά με ιδιωτικής χρήσης μεταφορικά μέσα του αγοραστή.**

Στην περίπτωση αυτή απαιτούνται :

- I)** Στο Δελτίο αποστολής ή στο Δελτίο αποστολής - Τιμολόγιο πώλησης θα πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός κυκλοφορίας του αυτοκινήτου του αγοραστή, και υπογραφή του παραλαβόντος τα αγαθά, καθώς επίσης και βεβαίωση του ιδίου, ότι προτίθεται να τα

μεταφέρει στο άλλο κράτος μέλος. Επίσης ο πωλητής θα πρέπει να κατέχει φωτοαντίγραφα της άδειας κυκλοφορίας του αυτοκινήτου και του διαβατηρίου του παραλαβόντος.

- II)** Αντίγραφα (φωτοτυπίες) των φορτωτικών ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων του θαλάσσιου μέσου μεταφοράς που εκδίδεται για τη μεταφορά του αυτοκινήτου, τόσο για την άφιξη του στην Ελλάδα, όσο και για τη μεταφορά του στο άλλο κράτος μέλος
- III)** Αντίγραφα (φωτοτυπίες) των αποδείξεων διοδίων, τελών διέλευσης ή άλλων επιβαρύνσεων και δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη μεταφορά, τόσο εντός της χώρας, όσο και εκτός αυτής, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο αποδεικνύεται η άφιξη του αυτοκινήτου στην Ελλάδα, καθώς η επιστροφή του στο άλλο κράτος μέλος.
- IV)** Έλεγχος κάθε άλλου στοιχείου, το οποίο κατά την κρίση του ελέγχου θεωρείται απαραίτητο, όπως π.χ. η ύπαρξη εμβάσματος σε τραπεζικό λογαριασμό, η δήλωση της ενδοκοινοτικής απόκτησης από τον αλλοδαπό υποκείμενο, κ.λπ

Η ύπαρξη των ανωτέρω δικαιολογητικών διασφαλίζει κατ' αρχήν τη νομιμότητα της μη επιβολής Φ.Π.Α. στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και κατά συνέπεια το δικαίωμα επιστροφής στους υποκειμένους του φόρου εισροών που αναλογεί στις ενδοκοινοτικές παραδόσεις καθώς και ότι δεν πρόκειται για εικονικές συναλλαγές.

Τέλος, η αναζήτηση στοιχείων από τα οποία αποδεικνύεται η πραγματοποίηση μιας ενδοκοινοτικής συναλλαγής, εξαρτάται από τη φύση της συναλλαγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ

Η φοροδιαφυγή δεν είναι ένα καινούργιο φαινόμενο που παρουσιάστηκε στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Ήδη στη αρχαία Ελλάδα η διαφθορά είχε δεσπόζουσα θέση στις τοπικές κοινωνίες, με τα φαινόμενα της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας να απασχολούν τους αρχαίους Έλληνες για περισσότερα από 3000 χρόνια πριν, χωρίς να καταφέρνουν να τα περιορίσουν. Στη αρχαία Σπάρτη εφαρμοζόταν ο θεσμός της εφορίας ή των εφόρων, εξέλιξη του οποίου αποτελεί ο θεσμός του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, ο οποίος εισήχθη πρόσφατα στη χώρα μας. Οι έφοροι της Σπάρτης είχαν τον ρόλο του ελεγκτή της λειτουργίας του κράτους.

Περνώντας από την αρχαία Ελλάδα στη σύγχρονη μεταπολεμική περίοδο, διαπιστώνουμε ότι το φαινόμενο της φοροδιαφυγής συνεχίζει να υπάρχει και να απασχολεί τις εκάστοτε κυβερνήσεις. Το 1950 ο αείμνηστος ακαδημαϊκός και διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Ξ. Ζολώτας, χαρακτηρίζει τη φοροδιαφυγή σαν αδικία. Αναφερόμενος δε στη φορολογική πολιτική που ακολουθήθηκε μετά το 1950, υποστήριξε ότι η επιβολή φόρων είχε εισπρακτικό χαρακτήρα και ότι οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές επιβαρύνουν κυρίως τη μεσαία τάξη και συντελούν στη διάδοση της φοροδιαφυγής.

Το 1979, ο καθηγητής Άγγελος Αγγελόπουλος υποστήριξε ότι η αναμόρφωση των φορολογικών πολιτικών, θα ήταν το «φάρμακο» για την πάταξη της φοροδιαφυγής. Μέχρι όμως το 1985 και την εφαρμογή του ΦΠΑ, δεν είχε γίνει καμιά ιδιαίτερη προσπάθεια πάνω στο θέμα αυτό. Το 1985-1989 στο τιμόνι του Υπουργείου Οικονομικών βρέθηκε ο κ. Δημήτρης Τσοβόλας, ο οποίος εισήγαγε για πρώτη φορά στη Ελλάδα το σύστημα αντικειμενικών αξιών των ακινήτων και προετοίμασε το έδαφος για την εφαρμογή του ΦΠΑ. Η εφαρμογή του νέου φόρου επέφερε αύξηση στα έσοδα του κράτους, αλλά και «έμμεσα» κέρδη στους επιχειρηματίες, οι οποίοι να μεν εισέπρατταν το φόρο, δεν τον απέδιδαν όμως ποτέ πίσω.

Στις αρχές της δεκαετίας του '90 και συγκεκριμένα το 1994, άρχισαν να γίνονται συστηματικές προσπάθειες καταπολέμησης της φοροδιαφυγής. Ο τότε υπουργός οικονομικών κ. Αλέκος Παπαδόπουλος, ανασυγκρότησε τους φοροεισπρακτικούς μηχανισμούς και άρχισε να εφαρμόζει μέτρα, που είχαν στόχο το περιορισμό των δημοσίων ελλειμμάτων και την αύξηση των εσόδων του κράτους.

Την περίοδο 1990-1999, λόγω της προετοιμασίας της Ελλάδας να ενταχθεί στη ΟΝΕ, τα έσοδα του προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 57,5%, χάρις το περιορισμό της φοροδιαφυγής. Η Ελλάδα έπρεπε να δείξει δημοσιονομική πειθαρχία και να συγκλίνει με τους εταίρους που δημιουργούσαν την ευρωζώνη, ικανοποιώντας έτσι τα κριτήρια σύγκλισης της συνθήκης του Μάαστριχ. Στο διάστημα αυτό, ιδρύθηκε στη Ελλάδα το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), ενώ ταυτόχρονα το σύστημα taxis επεκτάθηκε σε όλες τις εφορίες της χώρας.

Στα χρόνια που ακολούθησαν έγιναν πολλές προσπάθειες για την αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος που προσδοκούσαν στη πάταξη της φοροδιαφυγής, αλλά δεν είχαν όλες τα επιθυμητά αποτελέσματα. Το 2007 εξαιτίας των πολλών δημοσιονομικών προβλημάτων ψηφίστηκε νόμος για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, που συνοδεύτηκε συγχρόνως από την συγκρότηση ενός Εθνικού Συμβουλίου υπό την προεδρία του κ. Γ. Αλογοσκούφη. Το συμβούλιο όμως αυτό, δεν κατάφερε να πετύχει τίποτα, καθώς συνεδρίασε όλες και όλες 3 φορές.

Συνοψίζοντας, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η φοροδιαφυγή έχει πολύ βαθιές ρίζες στη ελληνική κοινωνία και πως ποτέ δεν έγινε μια συστηματική προσπάθεια καταπολέμησής της. Τώρα όμως που η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας είναι τραγική, αρχίζει και απασχολεί όλο και περισσότερη μερίδα του ελληνικού λαού, κατατάσσοντας την αντιμετώπισή της προτεραιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΓΝΩΣΤΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ

Τα τελευταία χρόνια, μια από τις σημαντικότερες επιδιώξεις των ελληνικών κυβερνήσεων είναι η πάταξη της φοροδιαφυγής από όπου και αν προέρχεται. Με αποτέλεσμα να έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας μεγάλα σκάνδαλα φοροδιαφυγής, που εμπλέκονται γνωστά πολιτικά πρόσωπα, μεγαλοεπιχειρηματίες, πολυεθνικές εταιρείες και πάσης φύσεως επιφανείς άνθρωποι, που όπως λέει ο λαός μας, έχουν την δύναμη να κινούν τα νήματα της πολιτικής σκηνής της χώρας.

Παρακάτω ακολουθούν ορισμένα γνωστά σκάνδαλα φοροδιαφυγής , που έκαναν αίσθηση στο άκουσμά τους :

1. Υπόθεση Καρούζου :

Τον Απρίλιο του 2011 ήρθε στο φως ένα απίστευτο σκάνδαλο φοροδιαφυγής, μετά την επιστολή που παρέλαβε ο τότε πρόεδρος της Βουλής κ. Φ. Πετσάλνικος και με την οποία ο κ. Γ. Ζωγραφάκης, κατασκευαστής αυτοκινήτων, κατήγγειλε τον πρώην συνétaιρό του κ. Ι. Καρούζο και τη σύζυγο του κυρία Ρεβέκκα Σκαφτούρα. Η καταγγελία αφορούσε απίστευτες κομπίνες και αγοραπωλησίες ακινήτων με τις οποίες ξέπλεναν μαύρο χρήμα.

Αμέσως μετά ακολούθησαν εξονυχιστικοί έλεγχοι από το ΣΔΟΕ, τη Δικαιοσύνη και τις αρμόδιες αρχές , όπου προέκυψε ένα απίστευτο κύκλωμα φοροδιαφυγής το οποίο δημιουργήθηκε από ένα κύκλο μεσιτών και κατασκευαστών έχοντας και την κάλυψη πολιτικών προσώπων. Ανάμεσα στα ονόματα που ενεπλάκησαν στη υπόθεση είναι αυτά του μεσίτη Ιωσήφ Λιβανού και των πολιτικών Ευ. Μείμαράκη, Γ. Βουλγαράκη και Μ. Λιάπη.

2. Υπόθεση Καρούζου- Ρέστη :

Σύμφωνα με άρθρο που δημοσιεύτηκε στο «Εθνος της Κυριακής» και βασίζεται σε πόρισμα του ΣΔΟΕ , τα δεδομένα για την υπόθεση Καρούζου ανατρέπονται, καθώς έρχεται στη δημοσιότητα κύκλωμα φοροδιαφυγής με αγοραπωλησίες ακινήτων σε εικονικές τιμές μέσω υπεράκτιων και αλλοδαπών εταιρειών πίσω από τις οποίες κρύβεται ο εφοπλιστής Βίκτωρας Ρέστης.

Το κουβάρι για την παράνομη αυτή δραστηριότητα των εταιρειών άρχισε να ξετυλίγεται τον Ιούνιο του 2010, όταν έφτασαν στο ΣΔΟΕ καταγγελίες για ύποπτες αγοραπωλησίες ακινήτων και μεγάλης έκταση φοροδιαφυγής. Σύμφωνα με το πόρισμα του ΣΔΟΕ οι εταιρείες Karouzos Development και Karouzos Constraction πούλησαν δύο ακίνητα στη περιοχή της γλυφάδας στη εταιρεία ΦANTOM , συμφερόντων του εφοπλιστή Βίκτωρα Ρέστη, με συμβόλαια όπου η αναγραφόμενη τιμή των ακινήτων ήταν κατά πολλά εκατομμύρια ευρώ χαμηλότερη από την πραγματική. Οι εκτιμήσεις των ελεγκτών κάνουν λόγο για φοροδιαφυγή που ξεπερνά τα 12 εκ. ευρώ με τη ζημιά του δημοσίου να ανέρχεται στα 8.7 εκ. ευρώ.

3. Σκάνδαλο φοροδιαφυγής στις ιχθυόσκαλες :

Ο έλεγχος που διενέργησε η ΣΟΛ Α.Ε για λογαριασμό του Οργανισμού Κεντρικής Αγοράς Αθηνών (ΟΚΑΑ) έφερε στο φως 2 μεγάλα οικονομικά σκάνδαλα φοροδιαφυγής πολλών εκατομμυρίων στις 2 μεγαλύτερες ιχθυόσκαλες της χώρας, του Κερατσινίου και της Νέας Μηχανιώνας.

Συγκεκριμένα, στη ιχθυόσκαλα Κερατσινίου διαπιστώθηκε ότι ένα εκατομμύριο τεμάχια τιμολογίων που αφορούσαν την περίοδο 2008-2010 εξαφανίστηκαν , ενώ στη ιχθυόσκαλα της Ν. Μηχανιώνας για την ίδια περίοδο δεν βρέθηκε κανένα παραστατικό.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, το μέγεθος της απώλειας των φορολογικών εσόδων για το ελληνικό δημόσιο, δεν μπορεί να προσδιοριστεί πλήρως, καθώς κανείς δεν γνωρίζει την αξία των τιμολογίων που «έκαναν φτερά». Ακόμα, για κάθε τιμολόγιο που εκδίδεται εντός της ιχθυόσκαλας από τους εμπόρους, το ελληνικό δημόσιο εισπράττει τέλος 2% επί της αξίας του τιμολογίου, έσοδα που επίσης απώλεσε το κράτος.

4. Σκάνδαλο φοροδιαφυγής από τις Mercedes Benz Hellas και BMW Hellas :

Στην Ελλάδα υπάρχει μια κατηγορία φόρων που επιβαρύνουν τα αυτοκίνητα, όπως είναι το τέλος ταξινόμησης και ο φόρος πολυτελείας, που επιβάλλονται στη εργοστασιακή αξία των Ι.Χ και καταβάλλονται κατά τον εκτελωνισμό των αυτοκινήτων. Η φορολογική επιβάρυνση των Ι.Χ είναι ανάλογη με την αξία του κάθε αυτοκινήτου, ώστε η επιβάρυνση αυτή να είναι κοινωνικά δίκαιη. Δυστυχώς, όμως στη πράξη κάτι τέτοιο δεν ισχύει, καθώς εμφανίζονται πολυτελή και πανάκριβα

αυτοκίνητα να επιβαρύνονται με χαμηλότερους φόρους σε σύγκριση με αντίστοιχα μεσαία οικογενειακού τύπου αυτοκίνητα.

Σύμφωνα με άρθρο που δημοσιεύτηκε στο New Post.gr το Μάιο του 2013, δύο πολύ μεγάλες θυγατρικές εταιρείες αυτοκινήτων η Mercedes Benz και η BMW Hellas, έχουν βρει τον τρόπο να φοροδιαφεύγουν στερώντας πολλά εκατομμύρια ευρώ από το ελληνικό δημόσιο. Πράγματι, ο υφυπουργός οικονομικών Γιώργος Μαυραγάνης απατώντας λίγους μήνες αργότερα σε επίκαιρη ερώτηση του βουλευτή της ΔΗΜ.ΑΡ Βασίλη Οικονόμου, επιβεβαίωσε ότι για τις δύο αυτές εταιρείες διενεργούνται έρευνες από την ελεγκτική υπηρεσία Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων (Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ.).

Όπως έγινε γνωστό, η Mercedes και η BMW εμφάνιζαν την εργοστασιακή τιμή πώλησης των αυτοκινήτων από τις μητρικές εταιρείες στη Γερμανία προς στις θυγατρικές στη Ελλάδα, αρκετά μειωμένη σε σχέση με την πραγματική εργοστασιακή τιμή. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα το ελληνικό δημόσιο να χάνει πολλά εκατομμύρια από τα τέλη ταξινόμησης και τους φόρους πολυτελείας.

Παράδειγμα:

Ας υποθέσουμε ότι ένα αυτοκίνητο 2000 κ.ε έχει εργοστασιακή αξία 24.000 ευρώ (η τιμή πώλησης του κατασκευαστή σε όλες τις χώρες της Ε.Ε)

Κατά τον εκτελωνισμό του εν λόγω αυτοκινήτου στη Ελλάδα, θα έπρεπε να καταβληθεί τέλος ταξινόμησης 40% (9600ευρώ) και φόρος πολυτελείας 30% (7200ευρώ) , δηλαδή σύνολο φόρων 16.800 ευρώ.

Εάν όμως το ίδιο αυτοκίνητο υποτιμολογηθεί από την μητρική εταιρεία στη τιμή π.χ των 15.000 ευρώ, τότε απαλλάσσεται από το φόρο πολυτελείας και καταβάλλεται μόνο τέλος ταξινόμησης 6000 ευρώ. Δηλαδή, το ελληνικό δημόσιο ζημιώνετε κατά 10.800 ευρώ !!!

5. Υπόθεση Μελισσανίδη :

Ο ισχυρός άνδρας της ΠΑΕ Α.Ε.Κ Δημήτρης Μελισσανίδης και ο επιχειρηματίας Γιάννης Καρράς εμπλέκονται σ' ένα σίριαλ δικαστικό που διαρκεί πάνω από 20 χρόνια και έχει να κάνει με εικονικούς εφοδιασμούς πλοίων με αφορολόγητα ναυτιλιακά καύσιμα αλλά και μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής.

Πριν από λίγες μέρες, το Μονομελές Πλημμελειοδικείο Πειραιά καταδίκασε σε φυλάκιση 5 ετών τους δύο αυτούς επιχειρηματίες. Οι δύο άνδρες κρίθηκαν ένοχοι για μη απόδοση στο δημόσιο δασμών, φόρων και τελών από ναυτιλιακά καύσιμα που

είχαν διακινηθεί παρανόμως από την παλιά τους κοινή εταιρεία «Πετρέλαια Αιγαίων Α.Ε». Να σημειωθεί πως Μελισσανίδης και Καρράς έχουν απαλλαγεί από τις κατηγορίες για λαθρεμπόριο, ενώ και η νέα ποινή που τους επιβλήθηκε είναι εξαγοράσιμη προς 20 ευρώ την ημέρα και η έφεση έχει ανασταλτικό χαρακτήρα.

6. Υπόθεση Γιακουμάτου :

Ο βουλευτής της ΝΔ κ. Γ. Γιακουμάτος κατηγορείτε ως «άμεσος συνεργός» για φοροδιαφυγή και «υποκρυπτόμενο διαχειριστή» στο οίκο ευγηρίας «Αύρα-Άγιος Χαράλαμπος Α.Ε», όπως επισημαίνετε στο διαβιβαστικό σημείωμα της οικονομικής αστυνομίας. Σύμφωνα με τις αρχές, το εν λόγω γηροκομείο εξέδιδε αποδείξεις παροχής υπηρεσιών με μικρότερο αναγραφόμενο ποσό από το καταβληθέν.

7. Σκάνδαλο SIEMENS :

Αφορά τον χρηματισμό ελλήνων πολιτικών προσώπων και στελεχών δημόσιων οργανισμών με σκοπό την αποκλειστική υπογραφή συμβάσεων με την γερμανική πολυεθνική για την προμήθεια υλικών, υπηρεσιών και συστημάτων στο ελληνικό δημόσιο. Στελέχη της SIEMENS κάνουν λόγω ποσά που φτάνουν τα 100 εκ. ευρώ και έχουν δοθεί σε έλληνες.

8. Σκάνδαλο Κοσκωτά :

Το συγκεκριμένο οικονομικό αλλά και πολιτικό σκάνδαλο έλαβε χώρα στη Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και συνεχίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και είχε να κάνει με την υπεξαίρεση 33,5 δισεκατομμυρίων δραχμών από τα ταμεία της Τράπεζας Κρήτης, με δράστη τον νεαρό τότε επιχειρηματία κ. Γ. Κοσκωτά, προκειμένου στη συνέχεια να προβεί σε μια σειρά εξαγορών που περιελάμβαναν επιχειρήσεις στο χώρο των ΜΜΕ αλλά και την ΠΑΕ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ. Επίσης δωροδότησε πολλά δημόσια πρόσωπα, ανάμεσα στα οποία ο πρώην πρωθυπουργός της Ελλάδας Ανδρέας Παπανδρέου, ο τότε υπουργός οικονομικών Δημήτρης Τσοβόλας, ο πρώην υπουργός Δικαιοσύνης Μένιος Κουτσόγιωργας, ο τέως υπουργός εθνικής οικονομίας Παναγιώτης Ρουμελιώτης και ο υφυπουργός βιομηχανίας Γιώργος Πέτσος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΓΙΑΤΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΟΙΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΑ ΤΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΑΝΘΙΖΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα λόγω αδυναμίας να ανταποκριθεί στις οικονομικές της απαιτήσεις και να μπορέσει να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων της, αναγκάστηκε να λάβει μετρά για την οικονομική εξυγίανση προκειμένου να αποφύγει την χρεοκοπία. Η Ελλάδα ,συγκεκριμένα, έχει προσφύγει στη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΔΝΤ 3 φορές μέχρι τώρα. Παρόλα αυτά, τα μέτρα που λαμβάνονται φαίνεται πως είναι ανεπαρκή να οδηγήσουν την χώρα μας σε ένα δρόμο εξυγίανσης.

11.1 Η κατάσταση που επικρατεί στις μέρες μας

Τα μέτρα που έχουν παρθεί από την κυβέρνηση και το ΔΝΤ στο μεγαλύτερο ποσοστό τους έχουν επιβαρύνει τη χώρα μας αντί να την βοηθήσουν και αυτό αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι η κυβέρνηση στερείται τα έσοδα που τόσο έχει ανάγκη λόγω της ευρείας φοροδιαφυγής. Το μνημόνιο έχει «γονατίσει» κυριολεκτικά τους Έλληνες, οι οποίοι δικαιολογημένα διαμαρτύρονται για όσα τους έχουν επιβληθεί και πρόκειται να τους επιβληθούν. Γενικότερα, επικρατεί το αίσθημα της αδικίας στη χώρα καθώς οι νόμοι, τα φορολογικά μέτρα και οι επιβολές των φόρων αγγίζουν περισσότερο τον καθημερινό εργαζόμενο ή συνταξιούχο, ο οποίος αμείβεται με ένα «μεσαίο» μισθό από ότι ένας πλούσιος ή καλύτερα κάποιος, ο οποίος έχει οικονομικότερη ευρωστία. Τα φοροεισπρακτικά μέτρα δεν είναι αποτελεσματικά και ιδιαίτερα αυτά που στοχεύουν στους πλούσιους, με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο βάρος να πέφτει στα χαμηλότερα κλιμάκια του κοινωνικού συνόλου. Εδώ να σημειώσουμε και τη λαϊκή φράση που φανερώνει αυτή τη κατάσταση ότι **"στην Ελλάδα πληρώνουν οι μικροί, τα μεγάλα ψάρια όμως δεν τα αγγίζει κανείς"** (iefimerida.gr). Τρανταχτό παράδειγμα αποτελεί η λίστα Laggard.

Οι απόπειρες αναδιάρθρωσης του φορολογικού συστήματος είχαν ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα πιο πολύπλοκο σύστημα, το οποίο είναι αδύνατον να κατανοηθεί από τον απλό πολίτη και οδηγεί στην ανάγκη για αλλαγή των νομοθετικών πλαισίων και των φορολογικών νόμων. Αρχικά, ο στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα απλοποιημένο σύστημα. Τώρα αυτό που έχουμε δεν είναι

απλοποιημένο. Οι συνεχείς αλλαγές αυτών είχαν ως αποτέλεσμα ο κόσμος να εκφράσει την αγανάκτησή του καθώς βλέπει ότι δεν υπάρχει σταθερότητα από την πλευρά του κράτους, το οποίο προσπαθεί απεγνωσμένα να συγκεντρώσει έσοδα από φόρους των ίδιων των πολιτών· την στιγμή που το ίδιο το κράτος δεν μπορεί να σταματήσει την φοροδιαφυγή. Χαρακτηριστικά παραδείγματα φοροδιαφυγής στην χώρα μας είναι η παράλειψη υποβολή δήλωσης, η δήλωση μικρότερου εισοδήματος για τον υπολογισμό του φόρου, η μη δήλωση της πραγματικής περιουσίας και η εμφάνιση τζιρών επιχειρήσεων μικρότερων από τα πραγματοποιηθέντα· έκδοση εικονικών και πλαστών τιμολογίων, τα οποία δεν μπορεί, σε πολλές περιπτώσεις, το κράτος να εντοπίσει ή και να τα εντοπίσει με χρηματισμό, μετριάζονται ή και εξαφανίζονται τελείως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΣΕ ΚΛΑΔΟΥΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε την μεγάλη φοροδιαφυγή σε ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών που εντοπίστηκαν από το ΣΔΟΕ μετά από ενδεικτικούς ελέγχους του έτους 2013:

	<u>ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ</u>	<u>ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ</u> <u>ΣΕ €</u>
52	Αγρότες (παράνομες επιδοτήσεις-επιστροφές ΦΠΑ)	54.179.000 €
1	Δημοτική επιχείρηση	1.725.425 €
2	Φαρμακεία	2.000.000 €
29	Ιατροί	6.877.071 €
2	Επιχειρήσεις Courier	3.633.636 €
2	Καλλιτέχνες	4.242.905 €
1	Έμπορος	4.951.546 €
2	Ξενοδοχεία	1.535.803 €
22	Εμπορικές επιχειρήσεις	14.351.000 €
3	Έμποροι αγροτικών προϊόντων	9.547.734 €
2	Εργολάβοι οικοδομών	23.656.098 €

(πηγή: <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113214521>)

Μετά από τους ελέγχους του ΣΔΟΕ συνολικά τα επιβληθέντα πρόστιμα είναι 211.538.000 € για απόκρυψη εισοδήματος 99.751.520 €

Και τα στοιχεία του ΣΔΟΕ δεν σταματούν εκεί καθώς στη λίστα του το ΣΔΟΕ έχει προσθέσει και στοιχεία για παράνομες επιστροφές ΦΠΑ και επιδοτήσεις, μη έκδοση αποδείξεων, ψευδή «πόθεν έσχες» όπως:

➤ 150 φορολογούμενοι οι οποίοι ενώ είχαν υποβάλει φορολογικές δηλώσεις με μηδενικά εισοδήματα βρέθηκαν με εμβάσματα στο εξωτερικό άνω του 1 εκατομμύρια ευρώ.

➤ 180 φορολογούμενοι οι οποίοι αγόρασαν ακίνητα στο εξωτερικό και ελέγχονται ως ύποπτοι για φοροδιαφυγή και ξέπλυμα «βρώμικου» χρήματος.

➤ 380 Έλληνες που κατέχουν ταχύπλοα σκάφη αναψυχής εγγεγραμμένων στο ολλανδικό νηολόγιο.

➤ 54.000 αιρετοί στην τοπική αυτοδιοίκηση με αρκετούς δημάρχους να έχουν εντοπιστεί με μαύρο χρήμα σε τραπεζικούς λογαριασμούς και παράνομο πλουτισμό. Δήμαρχος πόλης της Πελοποννήσου με 10.000 κατοίκους βρέθηκε να έχει στο λογαριασμό του 18 εκατ. ευρώ το οποίο δεν δικαιολογείται από τα εισοδήματα που έχει εμφανίσει στην εφορία.

(πηγή: <http://www.iefimerida.gr/node/138939#ixzz2uTbvcBfE>)

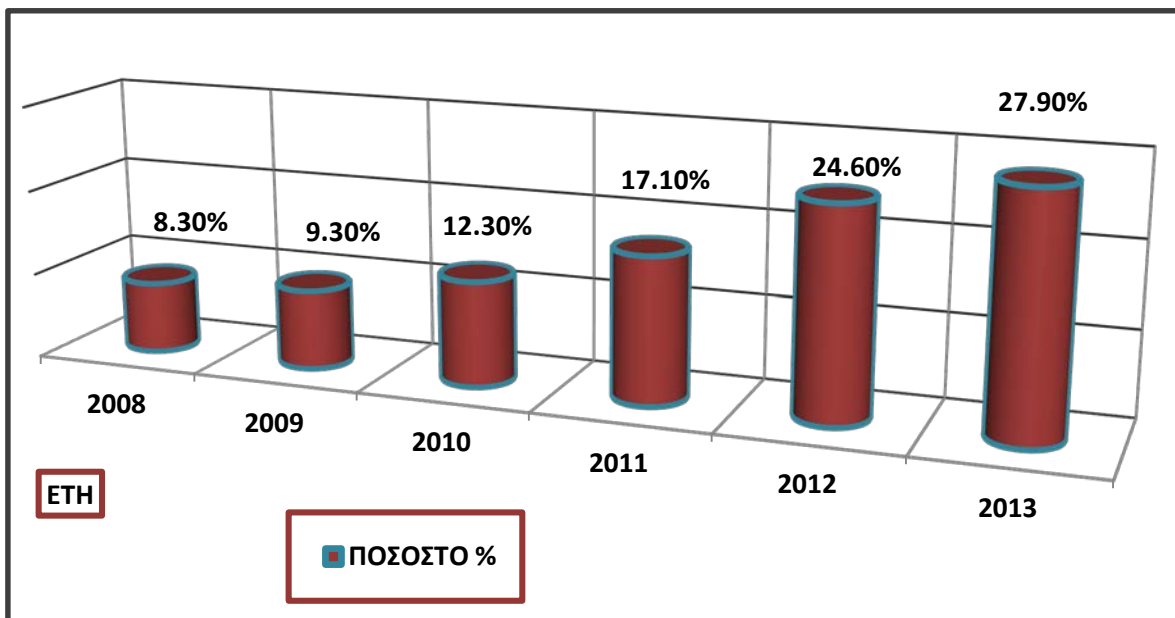
Επομένως, καταλαβαίνουμε ότι υπάρχουν κάποιοι οι οποίοι δεν έχουν υποστεί τις ίδιες συνέπειες με όλους τους πολίτες μέχρι στιγμής με αποτέλεσμα αυτό να αποτελεί έναν από τους λόγους για τους οποίους πολλοί Έλληνες εκδηλώνουν την απέχθειά τους προς τις φοροεισπρακτικές μηχανές του κράτους, ενώ έντονος είναι και ο προβληματισμός για την νωθρή αντίδραση του κράτους στο όργιο της φοροδιαφυγής, στον εντοπισμό όσων εμπλέκονται, αλλά και στην απονομή δικαιοσύνης και επιστροφής των χρημάτων στα δημόσια ταμεία. Έτσι, είναι κοινή πεποίθηση όλων ότι η ανοχή και η συγκάλυψη γίνονται με την συνδρομή του κράτους. Απέχθεια, άλλωστε, σημαίνει ότι δεν συμβιβάζεσαι με τους κανόνες του κράτους και χρησιμοποιώντας ως άλλοθι την κατάσταση που επικρατεί γύρω σου, αποφεύγεις να ολοκληρώσεις τις υποχρεώσεις σου απέναντι του. Συνοψίζοντας τα παραπάνω, βλέπουμε γιατί υπάρχει πρόσκαιρο έδαφος για την φοροδιαφυγή στη χώρα μας και συνέχεια αυξάνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13: Η ΑΝΕΡΓΙΑ & ΟΙ ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΩΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

13.1 Η ανεργία στην Ελλάδα

Αυτό το οποίο συμβαίνει σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπώς και στην Ελλάδα, είναι ότι τα υψηλά κλιμάκια φορολογίας των εργαζομένων έχουν οδηγήσει τους επιχειρηματίες και τις επιχειρήσεις να προσφεύγουν στην ανασφάλιστη εργασία και να λειτουργούν με το ελάχιστο και απαραίτητο εργατικό δυναμικό, μην δίνοντας ευκαιρίες για επαγγελματική αποκατάσταση. Άρα, οδηγούμαστε στην ανεργία, η οποία αποτελεί σοβαρό παράγοντα της αύξησης φοροδιαφυγής και παραοικονομίας, ιδιαίτερα όπως φαίνεται από το παρακάτω γράφημα, όπου στη χώρα μας τα ποσοστά ανεργίας αυξάνονται κάθε χρόνο με μεγαλύτερη αύξηση τη χρονιά 2012-2013 (από τον Ιούνιο του 2012 και το 24,6% στο 27,9% του 2013). (<http://www.tovima.gr>)

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ 2008-2013

Τα υψηλά κλιμάκια φορολογίας, εξάλλου, έχουν "αναγκάσει" επιχειρήσεις και ιδιώτες να πληρώνουν στο τέλος αρκετά χρήματα στο Φ.Π.Α με πολλούς να προσφεύγουν στην ανασφάλιστη εργασία. Αυτό έχει ως αντίκτυπο ένας πολίτης μιας χώρας, η οποία μαστίζεται από την ανεργία όπως η Ελλάδα, να μην μπορεί να

αρνηθεί σε πολλές περιπτώσεις να εργαστεί και χωρίς ασφάλιση. Πιο συγκεκριμένα, το ποσό συνεισφοράς ασφάλισης είναι από τις κύριες αιτίες της φοροδιαφυγής. Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά μεταξύ του κόστους εργασίας και των εσόδων που προέρχονται από την εργασία, τόσο μεγαλύτερο είναι το κίνητρο αυτή η διαφορά να οδηγήσει κάποιον σε παραοικονομία, ειδικά σε δύσκολες περιόδους, όπως αυτή που διανύει η Ελλάδα, όπου η προσπάθεια να συλλέξει το κράτος φόρους, οδηγεί πολλούς πολίτες στο να φοροδιαφεύγουν. Συνεπώς, ο πιο σημαντικός παράγοντας της φοροδιαφυγής είναι η οικονομική επιβάρυνση, που προέρχεται από υψηλούς φόρους και αποτελεί ένα βήμα για την «μαύρη οικονομία». (Ελευθερίου, Ιωάννης, Παραοικονομία και φοροδιαφυγή στην Ελλάδα εν μέσω οικονομικής κρίσης:13)

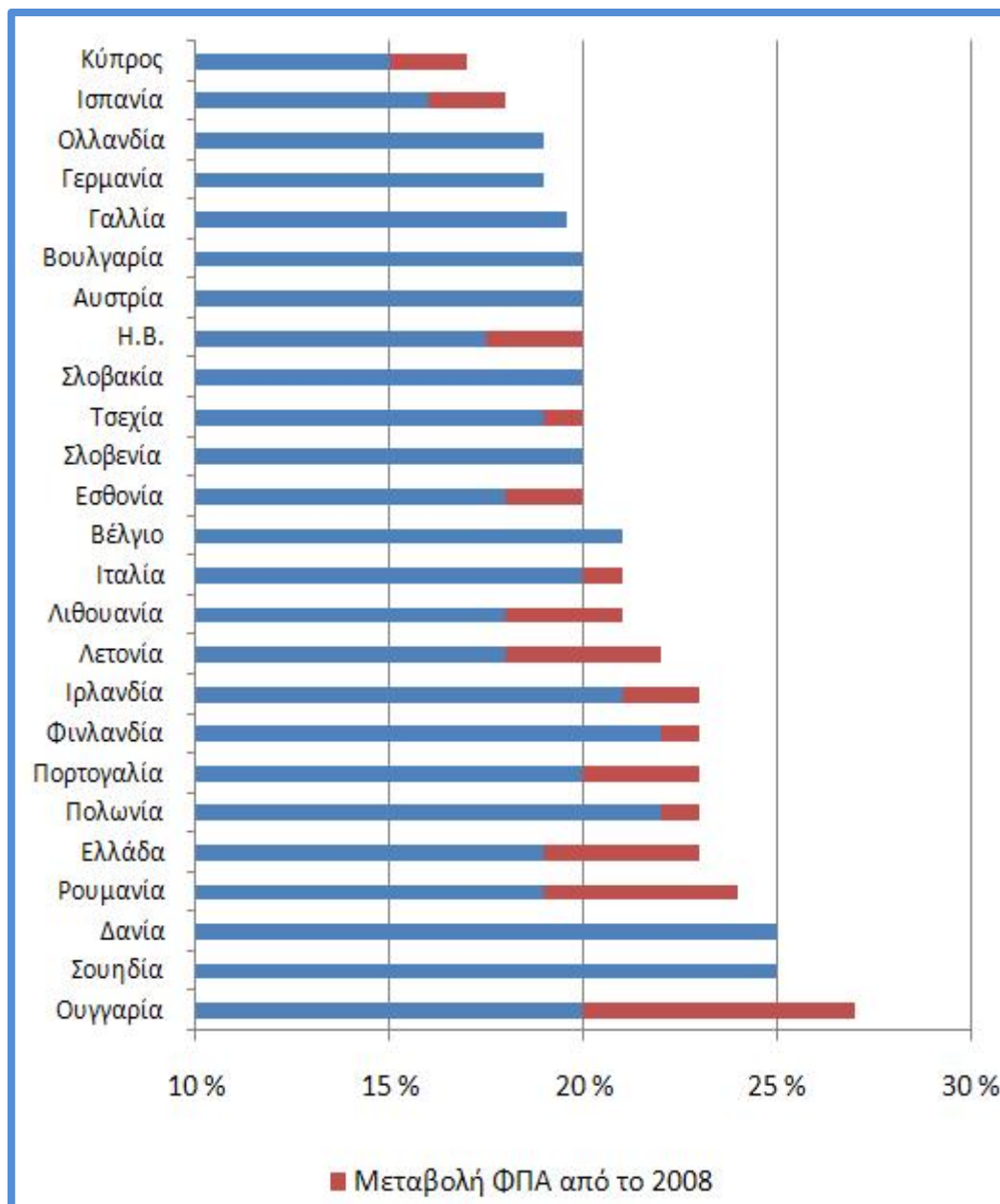
13.2 Οι αυξήσεις των φόρων σε σχέση με την φοροδιαφυγή

Το αποτέλεσμα όλων των προαναφερθέντων είναι οι κυβερνήσεις να καταγράφουν απώλειες στα έσοδα από φόρους. Αυτό με τη σειρά του οδηγεί σε νέες αυξήσεις φόρων, ενθαρρύνοντας ακόμα περισσότερο την ανασφάλιστη εργασία και την φοροδιαφυγή.

Σύμφωνα με τον κ. Χρήστο Σταϊκούρα αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών τα φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα, υπολείπονται του ευρωπαϊκού μέσου όρου ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, με υπερφορολόγηση ωστόσο των συνεπών φορολογουμένων, λόγω της φοροδιαφυγής. Μεταξύ άλλων τονίζει ότι: «Είναι, επίσης αλήθεια, ότι στην Ελλάδα οι φορολογικοί συντελεστές, τόσο για τα νοικοκυριά όσο και για τις επιχειρήσεις, είναι υψηλότεροι από το μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο: Ο ΦΠΑ διαμορφώνεται στο 23% (έναντι 21,4% στην Ε.Ε.), ο ανώτερος συντελεστής φόρου εισοδήματος για τα φυσικά πρόσωπα διαμορφώνεται στο 46% (έναντι 39,3% στην Ε.Ε), ενώ ο ανώτερος συντελεστής φόρου για τα νομικά πρόσωπα διαμορφώνεται στο 26% (έναντι 23,1% στην Ε.Ε.). Είναι επίσης αλήθεια ότι οι «πραγματικοί» φορολογικοί συντελεστές ("effective tax rates"), οι οποίοι ενσωματώνουν τους φορολογικούς συντελεστές, τη φοροδοτική ικανότητα των πολιτών και τη φοροδιαφυγή, είναι παραπλήσιοι με το μέσο Ευρωπαϊκό επίπεδο». Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα της αύξησης φόρων λόγω της φοροδιαφυγής στη χώρα μας είναι αυτή της αύξησης του ΦΠΑ όπως παρατηρούμε στο παρακάτω

γράφημα. Το 2008 το ποσοστό του ΦΠΑ ήταν 19% και σήμερα έχει διαμορφωθεί στο 23% (αύξηση + 4%).

(πηγή: <http://www.kathimerini.gr/61667/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/xr-staikoyras-h-forodiatygh-rixnei-toys-mesoys-oroys-twn-forologikwn-esodwn>)

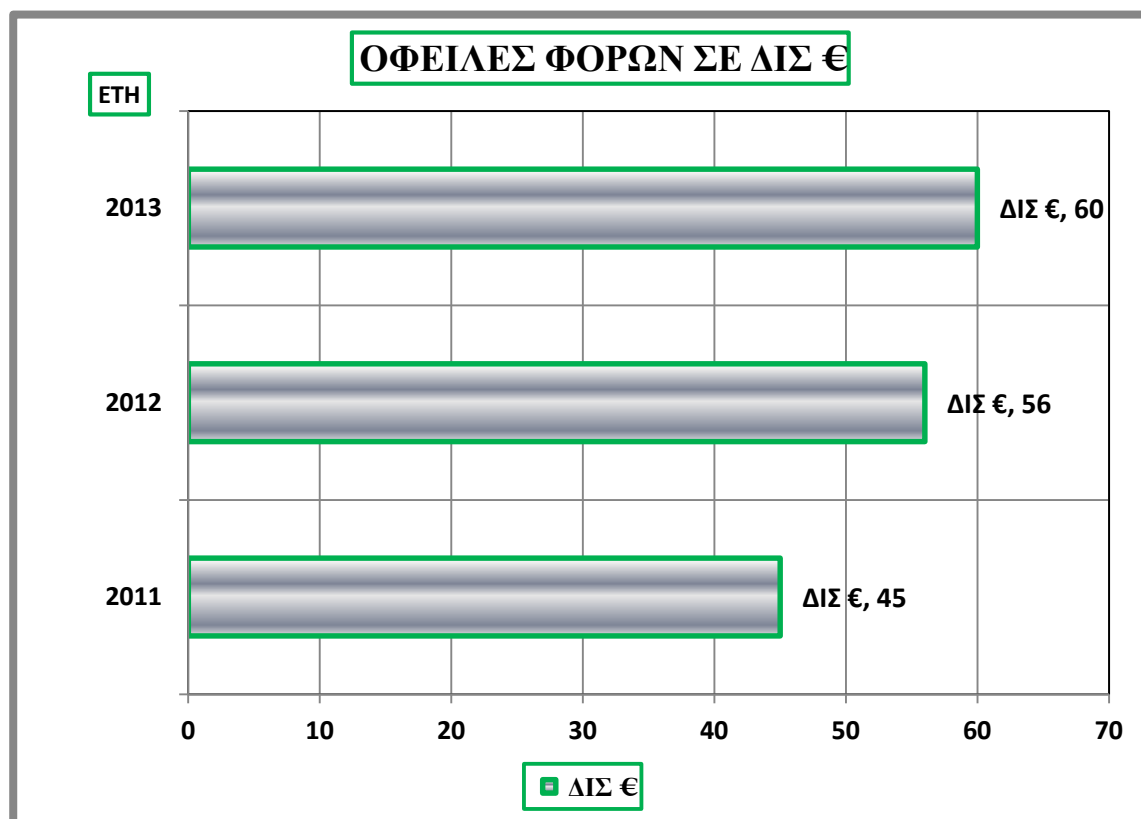
Βλέπουμε ότι η Ελλάδα είναι από τις χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό ΦΠΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα έχουμε το ίδιο ποσοστό με χώρες όπως η Πορτογαλία και η Πολωνία οι οποίες έχουν παρόμοια οικονομική κατάσταση με την χώρα μας. Επιπλέον χώρες όπως η Δανία και η Σουηδία έχουν μεγαλύτερο ποσοστό ΦΠΑ με τις χώρες αυτές όμως να βρίσκονται σε καλύτερη οικονομική, κοινωνική, επενδυτική, παραγωγική και πολιτική θέση από την Ελλάδα διότι οι χώρες αυτές

διέπονται από αποτελεσματικότερα φορολογικά εργαλεία που αξιοποιούν τα χρήματα που πληρώνουν στο κράτος ο κάθε Δανός ή Σουηδός πολίτης.

13.3 Η αύξηση οφειλών σε φόρους ως συνέπεια της φοροδιαφυγής

Η αδυναμία της Ελλάδας να συλλέξει τα έσοδα που χρειάζεται μέσα από τους φόρους, διογκώνει το πρόβλημα της φοροδιαφυγής. Έτσι, παρά τις προσπάθειες να αντιμετωπίσει τη φοροδιαφυγή και τους 22 νόμους τα τελευταία 2 χρόνια, γεννιέται η απορία αν τελικά έχουν όλα αυτά επιτύχει το σκοπό τους. Η Ελλάδα θα πρέπει να δουλέψει καλύτερα στη δημοσιονομική της πολιτική για να ξεφύγει από την λιτότητα και να έχει αποτέλεσμα η πολιτική της.

Από το παρακάτω γράφημα, βλέπουμε ότι έχουν αυξηθεί κατά πολύ οι οφειλές φόρων την τελευταία τριετία, όπου σημειώνονται περισσότεροι έλεγχοι και αλλαγές στο φορολογικό καθεστώς.

(Πηγή: <http://www.capital.gr>)

Επομένως, η έλλειψη φορολογικής συνείδησης και η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα δεν θα έπρεπε να εκπλήσσουν από τη στιγμή που η ανταποδοτικότητα των κρατικών υπηρεσιών δεν είναι ικανοποιητική και το κράτος δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στα προβλήματα που υπάρχουν δημιουργώντας και επιπρόσθετα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14: ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ: Η ΕΚΔΟΧΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ Ή ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ;

Μήπως, όμως, η φοροδιαφυγή είναι η ελληνική εκδοχή της φοροαντίστασης ή μήπως η φοροδιαφυγή οδηγεί στην έλλειψη ανταποδοτικότητας; Αυτό το ερώτημα μπορεί να απαντηθεί σε 2 σκέλη:

A. Η φοροδιαφυγή οδηγεί στην έλλειψη ανταποδοτικότητας;

Το πολιτικό σύστημα που επικρατεί στην χώρα μας, οι συνεχείς αλλαγές κυβερνήσεων έχουν δημιουργήσει ένα πολιτικό σκηνικό υπό αμφισβήτηση. Κάθε νέα κυβέρνηση η οποία αναλαμβάνει την διακυβέρνηση του κράτους προχωρά σε μεταρρυθμίσεις και αλλαγές σε νόμους, συντάγματα, διατάξεις οι οποίες έχουν εγκλωβίσει τους πολίτες. Οι αλλαγές που γίνονται ουσιαστικά δεν έχουν κανένα όφελος καθώς η χώρα δεν ανακουφίζεται σε τομείς που «πονάει» όπως ανεργία, φοροδιαφυγή, παραβάσεις νόμων και διατάξεων, λαθρεμπόριο, μίζες κτλ. με αποτέλεσμα οι πολίτες να επιβαρύνονται στον ίδιο ή και χειρότερο βαθμό.

Αντίθετα οι συνεχόμενη διόγκωση των προβλημάτων αυτών δημιουργεί έλλειμμα στα ταμεία του κράτους και στο ΑΕΠ. Το κενό αυτό θα καλυφθεί με επιπρόσθετη φορολόγηση και ύπαρξη νέων μέτρων τα οποία δυσκολεύουν τους πολίτες να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους.

Επομένως ο κάθενας μας χάνει την εμπιστοσύνη του απέναντι στο κράτος οποίο δεν φροντίζει για την εξυγίανση των προβλημάτων ενώ πολλές φορές το ίδιο το κράτος είναι ο μεγαλύτερος παραβάτης νόμων και κανονισμών που το ίδιο θεσπίζει. Ο κάθε Έλληνας προσπαθεί να φέρει εις πέρας τις υποχρεώσεις του με βάση τα εισοδήματα του και τις δυνατότητες του ελπίζοντας, ότι προσφέρει στο κράτος αυτό να του το ανταποδώσει με λιγότερα μέτρα, μείωση φόρων και εξάλειψη κάποιων φόρων. Όμως με την τωρινή κατάσταση αυτό φαντάζει πραγματικά δύσκολο όσο για το κράτος θα πρέπει να κερδίσει την εμπιστοσύνη των πολιτών και να συνεργαστεί μαζί τους. (<http://www.euro2day.gr>)

B. Η φοροδιαφυγή οδηγεί στην έκδοση της φοροαντίστασης;

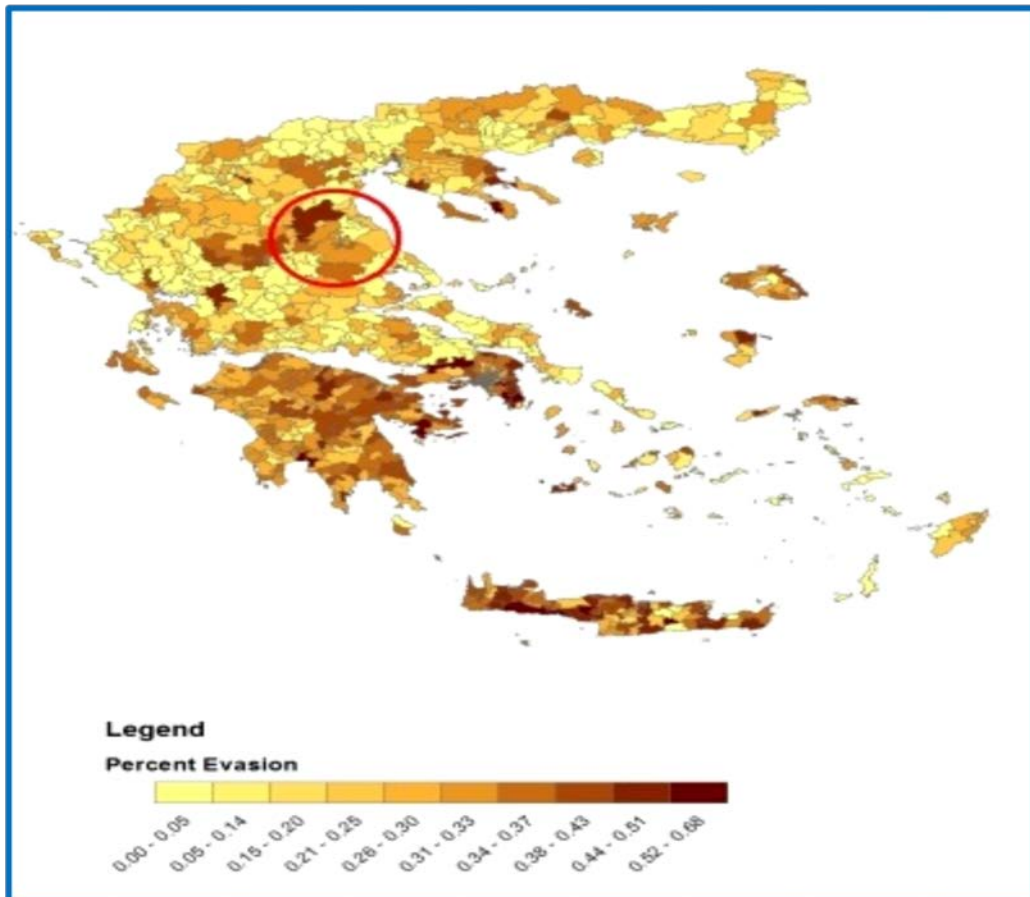
Πρόκειται για άλλη μια πτυχή της σχέσης κράτους-πολίτη. Όσο η κατάσταση παραμένει μη αναστρέψιμη από οικονομική και πολιτική πλευρά οι πολίτες θα συνεχίσουν να είναι επιβαρυνόμενοι. Τα ελλείμματα των Δημόσιων ταμείων δεν είναι

εύκολο να καλυφθούν. Στην προσπάθεια του το κράτος να συλλέξει φόρους, οδηγεί πολλούς πολίτες στο να φοροδιαφεύγουν. Συνεπώς, η οικονομική επιβάρυνση, που προέρχεται από υψηλούς φόρους και επιβολή νέων αποτελεί το « μεγάλο αγκάθι » για την « μαύρη οικονομία » της χώρας. Ο πολίτης όντας ήδη επιβαρυνμένος δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στις πληρωμές του όχι γιατί δεν θέλει αλλά γιατί δεν μπορεί. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι πλέον ο « μέσος Έλληνας » πολίτης αμοιβεται με ένα μισθό που του επιτρέπει να ικανοποιεί τις απαραίτητες ανάγκες του. Έτσι στο συνωστισμό φόρων, λογαριασμών, τελών κτλ. ο πολίτης απαντά με αδιαφορία και φοροαντιστέκεται.

Εν κατακλείδι, η φοροαντίσταση και η έλλειψη ανταποδοτικότητας συνδέονται μεταξύ τους καθώς εκεί που αρχίζει το ένα, ξεκινάει το άλλο. Θα πρέπει να βρεθεί ένας τρόπος να ανακουφιστούν οι πολίτες από όλα αυτά και η πολιτεία να βρει τους απαραίτητους τρόπους για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα αυτά (θα υπάρξει εκτενής αναφορά στο κεφάλαιο Τρόποι αντιμετώπισης φοροδιαφυγής και παραοικονομίας). Ο καλύτερος πάντως είναι να βρεθεί ένας τρόπος να συνεργαστεί το κράτος με τον πολίτη και να κατανοήσει τις επιθυμίες του. Όσο κερδίζει την εμπιστοσύνη του πολίτη, τόσο μεγαλύτερη βελτίωση θα υπάρχει στο κράτος σε όλους τους τομείς του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15: Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

15.1 Ο χάρτης της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα

Η παραπάνω εικόνα είναι ο χάρτης της φοροδιαφυγής ανά νομό της χώρας μας, η οποία παρουσιάζεται στον παρακάτω χάρτη (η εκτιμώμενη φοροδιαφυγή ως ποσοστό του εισοδήματος). Καθώς γίνεται όλο και πιο κόκκινο το χρώμα στην εικόνα τόσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό της φοροδιαφυγής. Βλέπουμε ότι με κόκκινο χρώμα είναι οι περιοχές του νομού Αττικής, η Χαλκιδική, η Λάρισα, η Λέσβος όπως και στην Κρήτη, τα Χανιά και το Ρέθυμνο κ.α.

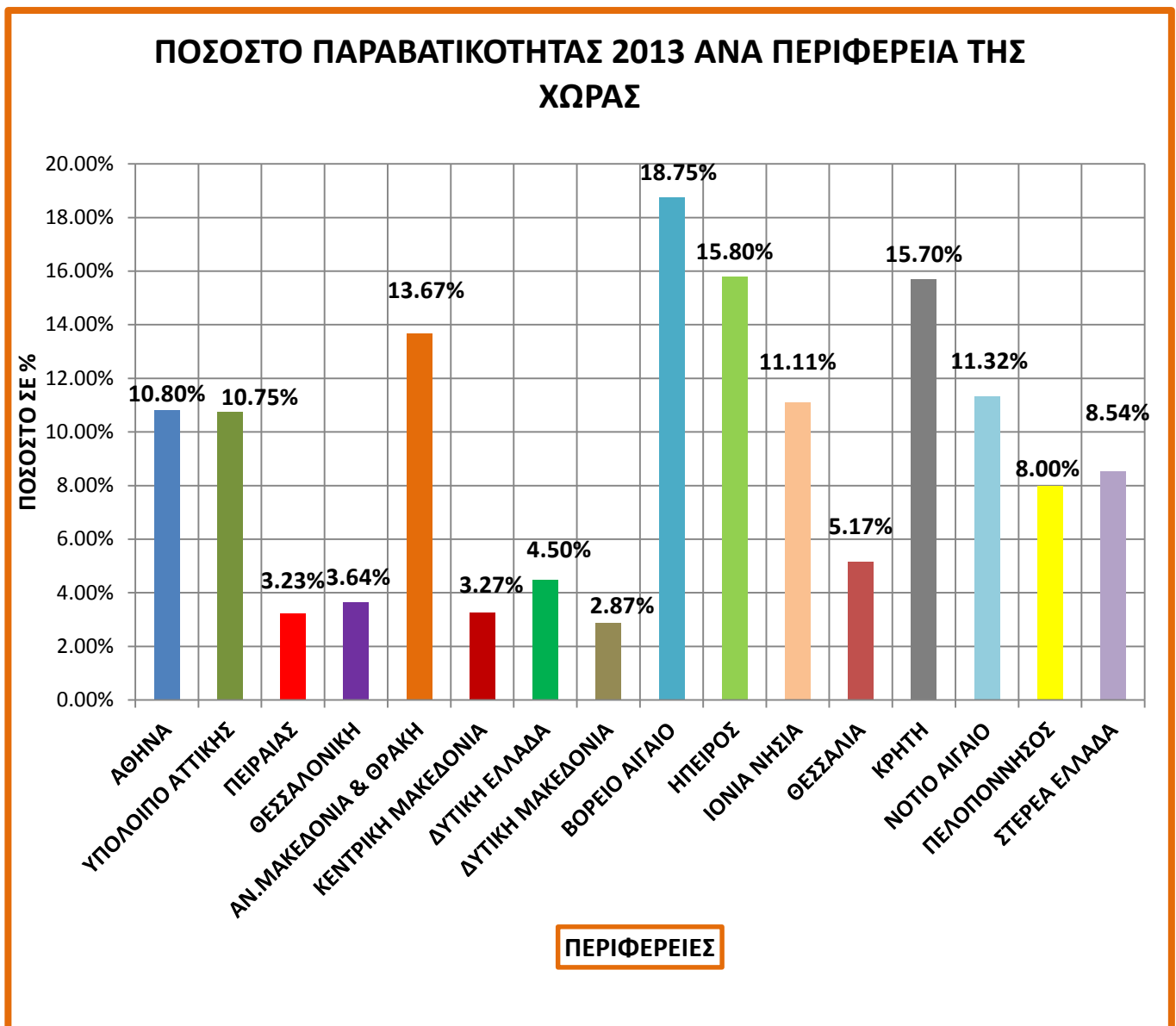
Αντίθετα, λιγότερη φοροδιαφυγή παρουσιάζουν οι νομοί Κιλκίς, η Θράκη γενικότερα, ο νομός Ευρυτανίας, Φλώρινας, Ιωαννίνων, Δράμας και άλλοι νομοί.

Συμπεραίνουμε, λοιπόν, με βάση την εικόνα και τα στατιστικά ότι η φοροδιαφυγή είναι ένα φαινόμενο το οποίο είναι εξαπλωμένο σε όλη την επικράτεια της Ελλάδας ανεξάρτητα από το πόσο κατοικημένος είναι ένας νομός ή όχι. (<http://www.euro2day.gr>) Για παράδειγμα, στα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα,

Θεσσαλονίκη, Πειραιάς) έχουμε μεγάλο ποσοστό φοροδιαφυγής όπως και στα Χανιά, στη Χαλκιδική και κάποια νησιά των Κυκλάδων, περιοχές οι οποίες δεν είναι τόσο πυκνοκατοικημένες όπως η προαναφερθείσες πόλεις.

15.2 Η Παραβατικότητα ανά περιφέρεια της χώρας

Στο παρακάτω γράφημα μπορούμε να συμπεράνουμε το χαρακτηριστικό της εξάπλωσης της φοροδιαφυγής στην χώρα μας όπου βλέπουμε το ποσοστό παραβατικότητας ανά περιφέρεια της χώρας. Το μεγαλύτερο ποσοστό υπάρχει στην Αττική, στη κεντρική Μακεδονία, την Ήπειρο και την Θράκη και στα νησιά του Ιονίου, του Αιγαίου και την Κρήτη.

(πηγή: <http://www.top7news.gr/xrima/protathlitria-sti-forodiafigi-i-athina>)

Από τους ελέγχους που έγιναν για τις παραβάσεις αυτές (η πλειοψηφία αυτών αφορά μη έκδοση παραστατικών) βεβαιώθηκαν πρόστιμα συνολικής αξίας 273.650 €. Η υψηλότερη παραβατικότητα εμφανίζεται στο Βόρειο Αιγαίο με 18,75% και ακολουθούν η Ήπειρος με 15,79% και η Κρήτη με 15,7%. Το μικρότερο ποσοστό παραβατικότητας εντοπίζεται στην περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας με 2,87%, 3,23% η περιφέρεια του Πειραιά και 3,27% η κεντρική Μακεδονία.

Επομένως, θα πρέπει το κράτος να οργανώσει κατάλληλα ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα το οποίο να ελέγχει και να επαληθεύει στοιχεία κάθε Έλληνα πολίτη σε όποιο μέρος της Ελλάδας και αν βρίσκεται. Βέβαια, με τα προβλήματα που επικρατούν στο χρεοκοπημένο Δημόσιο τομέα της χώρας, βλέπουμε ότι πολλές δημόσιες υπηρεσίες παύουν να λειτουργούν(όπως για παράδειγμα οι Δ.Ο.Υ οι οποίες συγχωνεύονται με άλλες Δ.Ο.Υ άλλων περιοχών ή και πόλεων, στα πλαίσια των μέτρων και της ανεργίας όπου αναφερθήκαμε πιο πάνω). Έτσι, το έργο των αρμόδιων φορέων είναι ήδη δύσκολο ειδικά τους δεδομένους καιρούς διότι συμβαίνει σε αρκετές πόλεις της χώρας να υπάρχει μία αρμόδια αρχή ή και σε κάποιες περιπτώσεις όπως σε νησιά, να μην υπάρχουν καθόλου, και επομένως ο έλεγχος των νομικών και φυσικών προσώπων αυτών των περιοχών να είναι ελλιπής.

Αυτό, ωστόσο, δεν αντικρούει ότι σε πόλεις και μεγάλα αστικά κέντρα όπου μπορεί το κράτος να ελέγχει τις επιχειρήσεις και τους πολίτες ευκολότερα, ότι δεν υπάρχουν προβλήματα, ακόμη και προβλήματα κάθε μεγέθους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τόσο η παραοικονομία όσο και η φοροδιαφυγή είναι παράνομες πράξεις. Είναι λάθος να ταυτίζονται τα δύο αυτά φαινόμενα, γιατί η φοροδιαφυγή μπορεί να συμβεί και στη νόμιμη οικονομία με τη μη έκδοση πχ τιμολογίων αγοράς. Ακόμα η φοροδιαφυγή μπορεί να μην συνδέεται με το παραγόμενο προϊόν μιας χώρας δεδομένου ότι παρατηρείται και στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Συνεπώς, η φοροδιαφυγή συνδέεται με την «αδήλωτη οικονομία» ενώ η παραοικονομία με τη «μαύρη οικονομία». Οπότε, όπως πολύ εύστοχα είπε ο Καθηγητής Γ. Αγαπητός «η παραοικονομία είναι παιδί της φοροδιαφυγής».

Συνοπτικά αναφέρουμε:

I) Η φοροδιαφυγή έχει σοβαρές επιπτώσεις στα δημόσια έσοδα, με αποτέλεσμα να μειώνονται οι κοινωνικές παροχές που προσφέρει το κράτος και να δημιουργούνται φορολογικές ανισότητες μεταξύ των φορολογούμενων. Η φοροδιαφυγή έχει αρνητικές συνέπειες για το κοινωνικό σύνολο διότι επηρεάζει σημαντικά τη λειτουργία της οικονομίας. Μόνοι κερδισμένοι είναι όσοι φοροδιαφεύγουν και μόνιμα χαμένοι όσοι καλούνται να σηκώσουν και τα βάρη των φοροφυγάδων.

II) Δεύτερον, η πολυπλοκότητα και αστάθεια του φορολογικού συστήματος και τα κενά που δημιουργούνται μέσω αυτής επιτρέπουν την εκμετάλλευσή τους με σκοπό τη φοροδιαφυγή ή/και τη φοροαποφυγή. Ειδικά όσοι ανήκουν σε υψηλότερες εισοδηματικές τάξεις έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν συμβουλές ειδικών με αντικείμενο το «φορολογικό προγραμματισμό» των δραστηριοτήτων τους. Πέραν αυτού όμως η πολυπλοκότητα της φορολογικής νομοθεσίας του κράτους μεταφράζεται σε διευκόλυνση της δράσης των ασυνεπών φορολογούμενων.

III) Επιπλέον, υπάρχουν στρεβλώσεις στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων διότι αυτές που φοροδιαφεύγουν έχουν σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες οι οποίες είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους και έτσι καθίστανται πιο ανταγωνιστικές.

IV) Τέλος, τα περιορισμένα φορολογικά έσοδα για το κράτος με αποτέλεσμα την περιορισμένη δυνατότητα χρηματοδότησης των δαπανών αλλά και ελέγχου του δημοσίου χρέους το οποίο έχει σαν συνέπεια τη στροφή του κράτους σε εναλλακτικούς τρόπους άντλησης εσόδων όπως και τα τελευταία επώδυνα, για την πλειονότητα των Ελλήνων, μέτρα.

Παρακάτω αναφέρουμε τις προτάσεις μας για την αντιμετώπιση της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα:

Σε ότι αφορά το φαινόμενο της παραοικονομίας σύμφωνα με τον καθηγητή Γ. Αγαπητό (πρώην υπουργός οικονομικών) «η αντιμετώπιση της παραοικονομίας στη χώρα μας είναι πολύ δύσκολη υπόθεση και μοιάζει με το κυνήγι φαντασμάτων γιατί η σχέση του Έλληνα προς τη φοροδιαφυγή είναι ριζωμένη από την εποχή της τουρκοκρατίας».

Η αντιμετώπιση του φαινομένου προϋποθέτει:

I) Πρώτα από όλα την ορθολογική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και την παραδειγματική τιμωρία όσων παρανομούν.

II) Ακόμα, επιβάλλεται να απλοποιηθούν και να εκλογικευθούν τα νομοθετικά πλαίσια που ισχύουν στη χώρα μας , να αποφεύγεται η συχνή αλλαγή των νόμων και να σταματήσει να εκδίδονται πληθώρα νομοθετικών διατάξεων για το ίδιο αντικείμενο.

III) Παράλληλα, θα πρέπει η κυβέρνηση να σταματήσει να παίρνει δημοσιονομικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση των μισθών, των ημερομισθίων και των συντάξεων, καθώς τέτοια μέτρα ωθούν τους πολίτες στην παραοικονομία προκειμένου να αποκτήσουν εισοδήματα για να έχουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο επιβίωσης.

IV) Ο νομοθέτης καλό θα ήταν να κατονομάσει επακριβώς ποιες δραστηριότητες αποτελούν παράνομες πράξεις (εμπόριο όπλων-ναρκωτικών-τσιγάρων κλπ), τότε μια νόμιμη πράξη γίνεται παράνομη και τέλος, να προσδιορίσει με σαφήνεια τις αντίστοιχες ποινές και κυρώσεις.

V) Καταγραφή των λαθρομεταναστών που ζουν στη χώρα μας και παροχή κινήτρων για επαναπατρισμό τους, διότι λόγω αδυναμίας εύρεσης εργασίας καταφεύγουν στη παραεμπόριο με συνέπεια την αύξηση της παραοικονομίας.

Όσον αναφορά το φαινόμενο της φοροδιαφυγής η αντιμετώπιση του φαινομένου προϋποθέτει:

Στην Ελλάδα με το νέο φορολογικό νόμο **N.3943/2011** που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 66^Α/31-03-2011 η φοροδιαφυγή θεσπίστηκε ως διαρκές έγκλημα και συνεπώς ως «συνεχής αυτόφωρο» που ανάλογα του ύψους του οφειλόμενου φόρου χαρακτηρίζεται ακόμα και κακούργημα επισύροντας κάθειρξη από 5 μέχρι 20 έτη.

Συγκεκριμένα ο παραπάνω νόμος προσδιορίζει το αδίκημα της φοροδιαφυγής στις ακόλουθες περιπτώσεις :

α) το αδίκημα της μη καταβολής βεβαιωμένων χρεών προς το Δημόσιο.

β) το αδίκημα της παράλειψης υποβολής ή ανακριβούς υποβολής φορολογικής δήλωσης.

γ) το αδίκημα της μη απόδοσης ΦΠΑ ή άλλων παρακρατούμενων φόρων.

δ) το αδίκημα της έκδοσης ή λήψης πλαστών ή εικονικών ή νομοθευμένων φορολογικών στοιχείων. (πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/φοροδιαφυγή>)

Ενδεικτικά αναφέρουμε ορισμένους τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου:

➤ Πιο ορθολογικό, δίκαιο και απλό φορολογικό σύστημα που θα εμπνέει εμπιστοσύνη στους πολίτες.

➤ Βελτίωση της λειτουργίας των ελεγκτικών και διωκτικών μηχανισμών του κράτους.

➤ Φορολογική-δημοσιονομική σταθερότητα

➤ Φορολόγηση των offshore εταιριών (offshore companies)

➤ Διαφάνεια στη χρηματοδότηση των κομμάτων και των πολιτικών.

➤ Δημιουργία ηλεκτρονικού περιουσιολόγιου.

➤ Συλλογή αποδείξεων.

➤ Παροχή κινήτρων για πραγματοποίηση αγορών με τη χρήση πλαστικού χρήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ελληνική βιβλιογραφία

- ❖ Βαβούρας Ιωάννης και Κούρτης Ανδρέας, (1991) « Παραοικονομία: η έκταση του φαινομένου στη Ελλάδα και στο εξωτερικό », εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ , Αθήνα.
- ❖ Ελευθερίου Ιωάννης, (2011) « Παραοικονομία και φοροδιαφυγή στην Ελλάδα εν μέσω οικονομικής κρίσης » Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών (e-book).
- ❖ Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών (1993), « φορολογικό καθεστώς, παραοικονομία και φοροδιαφυγή στη Ελλάδα », εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα.
- ❖ Κατσαρός Παναγιώτης Β., (1990) « Η ευκαιρία που χάθηκε », εκδ. Εταιρία Ελληνικού Βιβλίου, Αθήνα.
- ❖ Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (1995), « παραοικονομία και φοροδιαφυγή: μετρήσεις και οικονομικές επιπτώσεις ».
- ❖ Παπαηλίας Θεόδωρος, « Σημειώσεις Μακροοικονομικής », εκδ. ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ
- ❖ Σγουρινάκης Νίκος, (2012) « Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος », εκδ. ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

2. Διαδίκτυο

- ❖ « 70 δις ευρώ το χρόνο φθάνει το ύψος της μαύρης οικονομίας », που ανακτήθηκε στις **6.3.2014** από την ιστοσελίδα www.enet.gr/?i=news.el.article&id=232556
- ❖ « Σκανδαλώδης φοροδιαφυγή από τις γερμανικές Mercedes και BMW », που ανακτήθηκε στις **15.4.2014** από την ιστοσελίδα www.newpost.gr
- ❖ « Σκάνδαλο φοροδιαφυγής στις Ιχθυόσκαλες », που ανακτήθηκε στις **17.4.2014** από την <http://www.kathimerini.gr/475780/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/skandalo-forodiatyghs-stis-ixthyoskales>
- ❖ «πρωταθλητές στη Ευρώπη...» που ανακτήθηκε στις **18.4.2014** από το <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=282089>

- ❖ « Γιακουμάτος:κατηγορείτε για φοροδιαφυγή...» που ανακτήθηκε στις **15.4.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.boro.gr/39821/giakoymatos-kathgoreite-ws-amesos-synergos-gia-forodiafygh>
- ❖ «Περισσότερα από 60 χρόνια...» που ανακτήθηκε στις **10.4.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=516534>
- ❖ « Θύελλα για το σκάνδαλο φοροδιαφυγής » , που ανακτήθηκε στις **14.4.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=63718047>
- ❖ « Το κύκλωμα των...φιλέτων και της φοροδιαφυγής », που ανακτήθηκε στις **15.4.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=477159>
- ❖ «Μελισσανίδης: απηλλάγη για λαθρεμπόριο, καταδικάστηκε για φοροδιαφυγή » που ανακτήθηκε στις **16.4.2014** από την ιστοσελίδα www.videotex.gr
- ❖ «ΦΠΑ ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ», που ανακτήθηκε στις **17.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.accountancygreece.gr>
- ❖ « Οι 7 πιο « καραμπινάτοι » τρόποι φοροδιαφυγής », που ανακτήθηκε στις **14.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.efsyn.gr/?p=117683>
- ❖ « Το απεχθές χρέος, η φοροδιαφυγή και ο ΣΥΡΙΖΑ » , το οποίο ανακτήθηκε στις **16.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=31121>
- ❖ « Η φοροδιαφυγή ρίχνει τους μέσους όρους των φορολογικών εσόδων », το οποίο ανακτήθηκε στις **24.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.kathimerini.gr/61667/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/xr-staikoyras-h-forodiafygh-rixnei-toys-mesoys-oroy-s-twn-forologikwn-esodwn>
- ❖ « Στα 45 δισ. ευρώ η παραοικονομία στην Ελλάδα », το οποίο ανακτήθηκε στις **10.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.newsbomb.gr/chrhma/story/401339/sta-45-dis-eyro-i-paraoikonomia-stin-ellada>
- ❖ « Απίστευτη φοροδιαφυγή: Στη φάκα του ΣΔΟΕ γιατροί, αγρότες, επιχειρηματίες, πολιτικοί - Δείτε όλη τη λίστα », το οποίο ανακτήθηκε στις **11.3.2014**

από την ιστοσελίδα

<http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113214521>

❖ « Λαθρεμπόριο καυσίμων: Κοινά μυστικά και απαντήσεις », το οποίο ανακτήθηκε στις **13.3.2014** από την ιστοσελίδα

<http://www.naftemporiki.gr/finance/story/769466>

❖ « Ο Κλάδος των Αλκοολούχων Ποτών στην Ελλάδα », το οποίο ανακτήθηκε στις **15.3.2014** από την ιστοσελίδα

http://www.iobe.gr/docs/research/SP_14112013_PRS_GR.pdf

❖ « Φάμπρικα με μαύρα ενοίκια! Μέγα κόλπο φοροδιαφυγής με χρυσές βίλες σε νησιά », το οποίο ανακτήθηκε στις **18.3.2014** από την ιστοσελίδα

<http://www.exedra.gr/famprika-me-mayra-enoikia-mega-kolpo-forodiatygis-me-xryses-viles-se-nisia/>

❖ « Λαθρεμπόριο: Επιφανειακό το πλήγμα. Έτσι κλέβουν στα καύσιμα », το οποίο ανακτήθηκε στις **19.3.2014** από την ιστοσελίδα

<http://www.sofokleousin.gr/archives/157751.html>

❖ « ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ 900 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΛΑΘΡΑΙΑ ΚΑΥΣΙΜΑ » , το οποίο ανακτήθηκε στις **19.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.matrix24.gr/>

❖ « Χιλιάδες θέσεις εργασίας χάνονται από το λαθρεμπόριο τσιγάρων », το οποίο ανακτήθηκε στις **21.3.2014** από την ιστοσελίδα

<http://www.newsbomb.gr/koinwnia/story/404803/hiliades-theseis-ergasias-hanontai-apo-to-lathremporio-tsigaron>

❖ «Χάθηκαν 73 δισ. ευρώ από τη φοροδιαφυγή -Ποσό που ισοδυναμεί με το 1/5 του Χρέους», το οποίο ανακτήθηκε στις **12.3.2014** από την ιστοσελίδα

<http://www.iefimerida.gr/node/122679#ixzz31WUvAiFp>

❖ «έκδοση και λήψη εικονικών στοιχείων που αφορούν συναλλαγές με το εξωτερικό», το οποίο ανακτήθηκε στις **23.3.2014** από την ιστοσελίδα

<http://www.forologikanea.gr/pages/display/ekdosi-kai-lipsi-eikonikon-stoixeion-se-sunallages-me-to-eksoteriko/>

❖ « Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα ανά κατηγορία », το οποίο ανακτήθηκε στις **24.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.3comma14.gr/pi/?survey=6514>

- ❖ «Τεράστιες ελλείψεις στο ΣΔΟΕ», το οποίο ανακτήθηκε στις **24.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.cretadrive.gr/news/agora-times-nea-montela/terasties-eleipseis-sto-sdoe/>
- ❖ « Φοροδιαφυγή –μαμούθ με αδήλωτες επαύλεις σε κοσμοπολίτικα νησιά », το οποίο ανακτήθηκε στις **22.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://zeronews.gr/index.php/economy/>
- ❖ «Τα επτά μυστικά της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα », το οποίο ανακτήθηκε στις **19.3.2014** από την ιστοσελίδα http://www.capital.gr/tax/News_tax.asp?id=1877278
- ❖ « Ελλάδα: Φοροδιαφυγή ή φοροαντίσταση; » το οποίο ανακτήθηκε στις **26.3.2014** από την ιστοσελίδα http://www.euro2day.gr/specials/dr_money/article/1124349/ellada-forodiatygh-h-foroantistash.html
- ❖ « New York Times: Απογοητευτικά τα αποτελέσματα για την πάταξη της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα - Παρά τους δεκάδες φορολογικούς νόμους η αδυναμία είναι εμφανής - Μεγάλα λόγια, φτωχά έργα », το οποίο ανακτήθηκε στις **18.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.bankingnews.gr/>
- ❖ « Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, ένα πολιτισμικό φαινόμενο», το οποίο ανακτήθηκε στις **16.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://pacific.jour.auth.gr/emmeis/?p=4800>
- ❖ « Οι συνέπειες της φοροδιαφυγής σε δύο απλά γραφήματα », το οποίο ανακτήθηκε στις **16.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://antikleidi.com/2011/06/29/sinepeiesforodiafigisgraph/>
- ❖ « ΟΟΣΑ: Πρωταθλήτρια στην παραοικονομία η Ελλάδα - 45 δισ. ευρώ η σκιώδης οικονομία », το οποίο ανακτήθηκε στις **13.3.2014** από την ιστοσελίδα http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/oosa_prwtathlhtria_sthn_paraoikonomia_h_ellada_-_45_dis_eyrw_h_skiwdhs_oikonomia.2282676.html
- ❖ « Ο χάρτης της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα », το οποίο ανακτήθηκε στις **28.3.2014** από την ιστοσελίδα <http://www.euro2day.gr/news/economy/124/articles/723273/Article.aspx>

❖ «ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ, Η ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΡΕΟΥΣ;» το οποίο ανακτήθηκε στις **12.3.2014** από την ιστοσελίδα

http://babushkagr.blogspot.gr/2013/02/blog-post_9725.html

❖ « NYT: Στην Ελλάδα πληρώνουν οι μικροί, τα μεγάλα ψάρια δεν τα αγγίζει κανείς », το οποίο ανακτήθηκε στις **17.3.2014** από την ιστοσελίδα

<http://www.iefimerida.gr/news/128180/new-york-times>

❖ « Πώς φοροδιαφεύγουν οι Έλληνες – Οι επτά τρόποι που χρησιμοποιούν », το οποίο ανακτήθηκε στις **20.4.2014** από την ιστοσελίδα

<http://www.iefimerida.gr/news/>

❖ www.eurefirio.com

❖ <http://eleftheriskepsii.blogspot.gr>

❖ www.wikipidia.com

❖ <http://www.taxheaven.gr>

❖ www.neaoikonomia.gr

❖ <http://www.iefimerida.gr>

❖ www.elg-v.blogspot.gr

❖ <https://www.google.gr>

❖ <http://news247.gr>

❖ <http://www.bankingnews.gr>

❖ <http://www.euro2day.gr>

❖ www.andro.gr/apopsi/forodifugy

